

www.humak.fi

Opinnäytetyö

Pienten uskonnollisten yhdyskuntien varainhankinnan kehittäminen

Case: Krishna-liikkeen varainhankintasuunnitelma

Gurmann Saini

Kulttuurituotannon AMK
(240 op)

Arvioitavaksi jättämisaika
(muodossa 4/2020)

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Kulttuurituotannon koulutusohjelma 240 op

Tekijä: Gurmman Saini

Opinnäytetyön nimi: Pienten uskonnollisten yhdyskuntien varainhankinnan kehittäminen. Case: Krishna-liikkeen varainhankintasuunnitelma

Sivumäärä: 38 ja 9 liitesivua

Työn ohjaaja(t): Pasi Toivanen

Työn tilaaja(t): Krishna-liike ISKCON Suomessa

Opinnäytetyön tarkoituksena on kehittää Krishna-liike ISKCON Suomessa varainhankintaa. Kehittämistyössä tutkitaan kuinka valtio tukee uskonnollisia yhteisöjä ja miten Krishna-liike voisi parantaa varainhankintaansa.

Pienelle vähemmistöuskontoa edustavalle yhteisölle, joka toimii vapaaehtoisten ja lahjoitusten voimin on tärkeää saada varainhankinta monipuolisesti toimimaan. Nojautuminen vain yhteen rahoituslähteeseen, erityisesti lahjoituksiin, ei ole taloudellisesti turvallista. Tulojen määrä voi muuttua, jos lahjoittaja päättääkin lahjoittaa alkuperäistä tavoitetta vähemmän tai ei ollenkaan. Tästä syystä monipuolinen rahoituslähteiden kartoittaminen sekä kehittäminen on järkevää myös järjestöille. Suomalaisessa yhteiskunnassa taide- ja kulttuurialan rahoittajia on useita, mutta uskonnollisten yhteisöjen rahoittajina toimivat pääosin vain opetus- ja kulttuuriministeriö ja yksityisrahoittajat.

Työssä on käytetty kolmea kehittämistyönmenetelmää: ideariihityöpajaa, jossa liikkeen monipuolinen osallistujajoukko on ideoinut eri varainhankintakeinoja ja valinnut niistä parhaimmat ehdotukset; kansainvälistä vertaisarviointia (benchmark) Lontoon ja Kööpenhaminan Krishna-liikkeen tempeleiden kanssa sekä teemahaastatteluja muiden uskonnollisten yhteisöjen edustajien kanssa heidän tekemäänsä varainhankintaan liittyen. Näiden menetelmien sekä toimintaympäristön soveltamisen avulla on laadittu varainhankintasuunnitelma Krishna-liikkeen varainhankinnan laajentamiseksi.

Merkittävänä nostona varainhankintasuunnitelmassa esitetään Krishna-liikkeen olemassa olevien resurssien täysimääräistä hyödyntämistä. Varainhankintasuunnitelman kahdeksan kohtaa ovat toteuttavissa jo nykyisten resurssien avulla. Niitä ovat muun muassa ruoka- ja tuotemyynti, lahjoitusmahdollisuuksien mainostaminen, jäsenyyden kehittäminen sekä Krishna-liikkeen palveluiden tarjoaminen myös yhteisön ulkopuolelle.

Vähemmistöuskontoja koskevaa tutkimusta tehdessä voi huomata kuinka monipuolisesti eri yhteisöt toteuttavat varainhankintaansa. Yhteneväisenä tekijänä voi huomata seurakuntalaisten antamat lahjoitukset, ja osalla uskonnollisista yhdyskunnista opetus- ja kulttuuriministeriön yleisavustuksen. Muina varainhankinnan keinoina nousee yhdyskunnan kansainvälisen yhteisön antamat lahjoitukset merkittäviä projekteja varten. Valtion myöntämän tuen määrä on monen vähemmistöuskonnoa edustavan yhteisön mielestä riittämätön, mutta parempi kuin ei mitään. Kiinnostusta jonkinlaiseen verotusoikeuteen löytyy laajasti pienten uskonnollisten yhdyskuntien parissa.

Asiasanat: uskonto, kulttuuri, varainhankinta, uskontopolitiikka, kirkollisvero

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Degree Programme in Cultural Management 240 ECTS

Author: Gurmann Saini

Title: Developing the fundraising of small religious communities. Case: ISKCON Finland's fundraising plan

Number of Pages: 38 and 9 attachment pages

Supervisor(s): Pasi Toivanen

Subscriber(s): Krishna-liike ISKCON Suomessa / ISKCON Finland

---

The purpose of this study was to develop the fundraising of the International Society for Krishna Consciousness (ISKCON) in Finland. In this thesis it is examined how the government supports religious communities in Finland and how ISKCON Finland can develop its fundraising.

In the thesis, three main methodologies were used. They were brainstorming session, related to fundraising, for ISKCON Finland's activities; international benchmark with ISKCON temples in London and Copenhagen regarding their fundraising and thematic interviews with other religious organisations in Finland.

As a result of the study, a fundraising plan was created for ISKCON Finland, consisting of eight different ideas for raising funds. The results showed that the religious communities in Finland have many similarities when raising funds, such as collecting donations and applying for the government grants distributed by the Ministry of Education and Culture, which are based on the number of members the religious community has. However, the grants granted by the Ministry were not enough and the level of satisfaction amongst the small religious communities was not high. This fact was also included in the fundraising plan for ISKCON Finland.

This study offers important information about religious organisations' fundraising methods. This may indicate that the Government grants are not enough to support them and so the organisations need to come up with other ideas for raising funds.

Keywords: religion, culture, fundraising, religion policy, taxation

1 JOHDANTO

Taloudellisten resurssien turvaaminen ja lisääminen on toiminnan jatkuvuuden kannalta olennaista etenkin voittoa tavoittelemattomissa vapaaehtoisjärjestöissä. Aatteellisten yhdistysten lisäksi uskonnolliset yhteisöt joutuvat ponnistelemaan rahoitukseen liittyvissä kysymyksissä. Krishna-liikkeen osalta taloudellisten resurssien turvaaminen mahdollistaisi toiminnan pitkän aikavälin toiminnan suunnittelua. Tällä hetkellä liike joutuu ponnistelemaan kuukausittaisten kulujen kattamiseen ja toiminnan järjestämiseen saatujen lahjoitusten pohjalta, joiden määrä voi vaihdella kuukausittain.

Suomessa on perinteisesti ollut kaksi kansankirkkoa, evankelis-luterilainen ja ortodoksinen kirkko. Valtaosa Suomen väestöstä on näiden kahden kirkon jäseniä (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2020a). Näiden lisäksi on monia muita rekisteröityjä ja rekisteröimättömiä yhdyskuntia ja yhdistyksiä eli uskonnollisia yhteisöjä, joita kutsutaan vähemmistöuskonnoiksi. Suomessa vähemmistöuskontojen yhteisöt jäävät vähempään huomioon toiminnan julkisen rahoituksen liittyvissä kysymyksissä sekä mahdollisuuksissa tarjota uskonnollisia palveluita. Esimerkiksi diakoniatyö, pappitoiminta ja erilaiset seremoniat voivat hyödyttää koko yhteiskuntaa. Voisiko suurin epäkohta vähemmistöuskontojen kohtelussa löytyä evankelis-luterilaisen kirkon ja ortodoksisen kirkon erityisoikeudesta periä jäseniltään verotuloja?

Yhdistysten varainhankintaan liittyviä opinnäytetöitä, pro gradu -tutkielmia, tutkimuksia ja oppaita löytyy lukuisia esimerkiksi Theseuksen sivuilta. Uskonnollisten yhteisöjen varainhankinnan ja muun rahoituksen tutkiminen on sen sijaan ollut vähäistä. Etenkin Suomen Krishna-liikkeen toteuttamaa varainhankintaa ei ole aikaisemmin kehitetty tai tutkittu. Jotta Krishna-liikkeen varainhankintaa voisi laajemmin kehittää, on olennaista tutkia toimintaympäristöä laajemmin ja peilata tuloksia juuri Krishna-liikkeeseen.

Tämän työn aiheena on tilaajan eli Krishna-liike ISKCON Suomessa uusien rahoituslähteiden kartoittaminen ja varainhankintasuunnitelman laatiminen. Tarve työhön

perustuu Krishna-liikkeen tarpeeseen sen toteuttaman varainhankinnan kehittämisestä ja taloudellisen vakauden lisäämisestä, jotta liikkeessä voitaisiin suunnitella toimintaa paremmin pitkällä aikavälillä. Liikkeen tulot koostuvat pääosin lahjoituksista. Pienen vähemmistöuskontoa edustavan yhteisön, joka toimii vapaaehtoisten ja lahjoitusten voimin, on tärkeää saada varainhankinta monilähteiseksi, sillä nojautuminen vain yhteen rahoituslähteeseen, erityisesti lahjoituksiin, ei ole taloudellisesti turvallista. Tulojen määrä voi muuttua, jos lahjoittaja päättääkin lahjoittaa aikaisempaa vähemmän tai ei ollenkaan. Tulojen määrä voi heikentyä myös isomman yhteiskunnallisen kriisin heikentäessä olemassa olevia tulon lähteitä. Tämän takia monipuolinen rahoituslähteiden kartoittaminen sekä kehittäminen ovat Krishna-liikkeelle tarpeellisia.

Kehittämistyössäni laadin varainhankintasuunnitelman, jossa selvitän miten vähemmistöuskontoihin lukeutuva tilaaja voisi saada rahoitusta toiminnalleen sekä julkiselta että yksityiseltä puolelta, ja sen avulla kyetä toteuttamaan monipuolisempaa varainhankintaa. Tilaaja pystyy näin ollen hyödyntämään monipuolisen tutkimuksen lopputuloksena laadittua varainhankintasuunnitelmaa omassa toiminnassaan. Lopputyön tavoitteena on auttaa Krishna-liikettä kasvattamaan tulonlähteitensä ja luomaan taloudellista tasapainoa toimintaansa.

Työssäni olen pyrkinyt hyödyntämään laajaa tietoperustaa varainhankintasuunnitelman tukena. Työn kehittämismenetelminä on toteutettu ideariihimenetelmää Suomen Krishna-liikkeen toimijoiden kanssa, jotta aktiivisesti liikkeessä palvelevien näkökulma tulisi realistisesti esiin. Toisena menetelmänä on työssä käytetty vertaisarviointia kansainvälisesti Krishna-liikkeen Lontoon ja Kööpenhaminan keskuksien kanssa. Kansainvälinen vertaisarviointi on mahdollistanut eurooppalaisen näkökulman huomioimisen. Lisäksi työssä on toteutettu varainhankintaan liittyviä teema-haastatteluja Suomessa erilaisten toimivien uskonnollisten yhdyskuntien kanssa, jotta tuloksia voisi peilata myös suomalaisessa toimintaympäristössä. Lopuksi tuloksia on vertailtu keskenään.

Työn lopputuotteena on varainhankintasuunnitelma, jossa on ehdotuksia tilaajan toimintaympäristöön sopivista varainhankinnan keinoista. Suunnitelmaa on tarkasteltu ja arvioitu yhdessä tilaajan kanssa. Työn on mahdollista palvella myös laajempaa

yleisöä, sillä työ on myös tutkimus uskonnollisten yhteisöjen toimintaympäristöstä rahoitusten suhteen.

2 USKONNOLLISET YHTEISÖT SUOMESSA

Uskonnollisten yhteisöjen rekisteröitymisen muodot vaihtelet yhteisön koon ja kattojärjestön rakenteen mukaan. Hallinnollisia muotoja ovat muun muassa uskonnolliset yhdyskunnat, yhdistykset sekä kirkkojen paikalliset seurakunnat.

Suomessa on Patentti- ja rekisterihallituksen mukaan rekisteröitynä yhteensä 146 vähemmistöuskontoyhdyskuntaa, joiden lisäksi on 341 paikallista seurakuntaa. Yhteensä toimijoita on 487. Uskonnollisia yhdistyksiä on Patentti- ja rekisterihallituksen tarkoitukseluokan mukaisessa rekisterissä 1390 kappaletta, mutta tämä on epätäydellinen luku, koska vain osalle yhdistyksistä on merkitty tarkoitukseluokka patentti- ja rekisterihallituksen toimesta. Yhdistyksen rekisteröidyttyä sille merkitään patentti- ja rekisterihallituksen toimesta tarkoitukseluokka ”pääluokka”, johon yhdistyksen toiminta pääosin perustuu (Patentti- ja rekisterihallitus 2020).

Taulukko 1: Alla ote patentti- ja rekisterihallituksen lähettämästä tilastotiedosta 31.12.2019.

Yhdistykset tarkoitukseluokittain (pääluokat) kokonaismäärä, tilanne 31.12.2019										
Föreningar totalt enligt syftoklassificering (huvudklasser), situationen 31.12.2019										
	1. Poliittiset yhdistykset / Politiska föreningar	2. Ammatin ja elinkeinoon liittyvät yhdistykset / Föreningar med anknytning till yrke och näring	3. Sosiaali- ja terveysalan yhdistykset / Föreningar inom social- och hälsovårdsbranschen	4. Kulttuurialan yhdistykset / Föreningar inom kulturbranschen	5. Vapaa-ajan yhdistykset / Fritidsföreningar	6. Urheilu- ja liikuntayhdistykset / Idrotts- och motionsföreningar	7. Uskontoon ja maailmankatsomuksen liittyvät yhdistykset / Föreningar med anknytning till religion och världsåskådning	8. Maanpuolustukseen ja kansainvälisiin suhteisiin liittyvät yhdistykset / Föreningar med anknytning till försvar och internationella relationer	9. Muut yhdistykset / Övriga föreningar	10. Uskonnolliset yhdykunnat
	4499	10761	6527	18593	10011	14203	1383	2100	6330	463

Uskonnollisten yhteisöjen toiminta perustuu uskonnonvapauslakiin, jonka mukaan toiminnan tarkoituksena on järjestää ja tukea sellaista yksilöllistä, yhteisöllistä ja julkista toimintaa, joka perustuu uskonnontunnustukseen, pyhiin kirjoituksiin sekä va-

kiintuneisiin perusteisiin toiminnassa. Tämä kaikki tulee toteuttaa kunnioittaen perus- ja ihmisoikeuksia. Lain mukaan taloudellisen voiton tavoittelu ei kuulu yhdyskunnan tarkoituksiin (L 06.03.2003/453, 7§).

Lainsäädäntö varainhankinnalle

Uskonnollisilla yhdyskunnilla on mahdollisuus toteuttaa rahankeräystä uskonnollisen yhdyskunnan julkisen uskonnonharjoituksen yhteydessä kolehdin tai muun vastaavan rahalahjoituksen avulla siihen osallistuvien keskuudessa ilman varainkeräyslupaa (L 05.07.2019/863, 1§).

Muulta osin julkisessa varainhankinnassa uskonnolliset yhteisöt kuuluvat muun muassa yhdistysten kanssa samaan rahakeräyslain piiriin. Tätä lupaprosessia säätelee poliisihallituksen arpajaishallinto. Ilman varainkeräyslupaa ei yhteisön tilinumeroja tai viittauksia lahjoitusten pyytämiseen saa olla julkisesti esillä esimerkiksi nettisivuilla.

Enintään 10 000 euron keräykset ovat mahdollisia pelkällä ilmoituksella poliisilaitokselle kolmen kuukauden ajaksi (L 05.07.2019/863, 17§). Vastikkeellinen varainkeruu on kuitenkin mahdollista ilman lupaa.

Verohallinnon ohjeistuksen mukaan myynti rekisteröityjen uskonnollisten yhdyskuntien varainhankintakeinona on verovapaata, jos heidän harjoittamansa toiminta on yleishyödyllistä eikä täytä elinkeinotoiminnan tunnusmerkkejä. Elinkeinotoiminnaksi voidaan nähdä muun muassa se, että tavanomaista kauppatavaraa tai palveluita myydään kilpailuolosuhteissa ja sitä varten on palkattu henkilökuntaa. Myöskin toiminnan laajuus ja jatkuvuus sekä tuotteiden ja palveluiden myynti markkinahintaan voidaan nähdä elinkeinotoimintana. Pienimuotoista tai kertaluontoista toimintaa ei kuitenkaan nähdä elinkeinotoimintana verotuksessa. Myöskään uskonnollisten yhteisöjen lakisääteistä tai olennaisesti julkisin varoin tuettua toimintaa ei tulkita elinkeinotoiminnaksi (Verohallinto 2020).

3 KRISHNA-LIIKE ISKCON SUOMESSA

Krishna-liike ISKCON Suomessa on uskonnollinen yhdyskunta, joka aloitti toimintansa Suomessa yli 40 vuotta sitten. Virallisesti liike rekisteröitiin toukokuussa 1984. Suomen Krishna-liike on osa kansainvälistä Krishna-tietoisuus-yhteisöä **ISKCON**ia

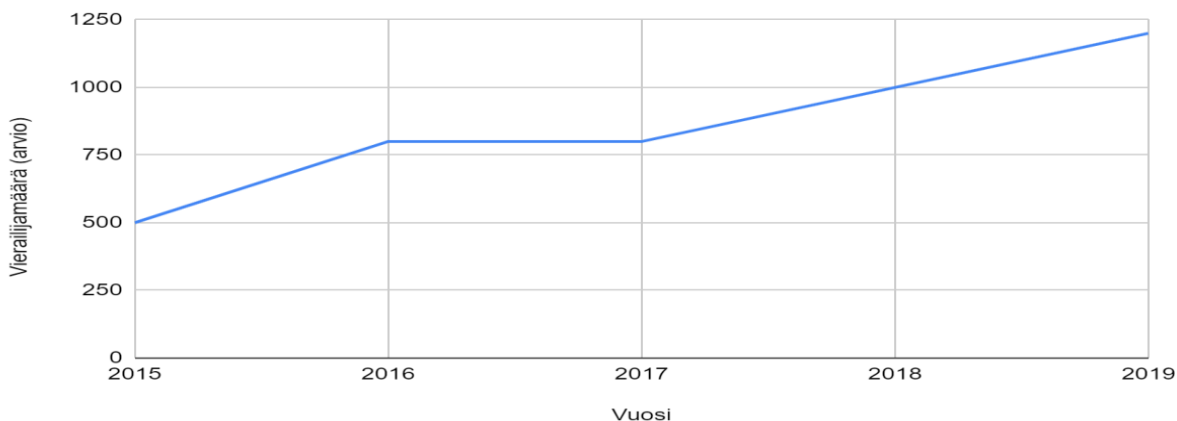
(International Society for Krishna Consciousness), jonka perusti Vaishnava-munkki ja henkinen opettaja **Srila A.C. Bhaktivedanta Swami Prabhupada** vuonna 1966 New Yorkissa, Yhdysvalloissa. Krishna-liikkeen filosofia perustuu tuhansia vuosia vanhaan Veda-tietoisuuteen ja Brahma Madhava Gaudiya Vaishnava -oppilasketjuun. Suomessa Krishna-liikkeen pääkeskus sijaitsee Malminkylän Kartanossa, Helsingin Malmilla (Krishna-liike ISKCON Suomessa 2020a).

Krishna-liikkeen temppelit ja keskuksat toimivat taloudellisesti itsenäisesti suhteessa kansainväliseen verkostoon, vaikka yhteistyö juhlien, seminaarien ja vierailijoiden suhteen on aktiivista. Suomen Krishna-liike on kasvattanut toimintaansa koko olemassaolonsa ajan, mutta erityisesti viiden viimeisen vuoden aikana. Vuonna 2014 liike osti Helsingin kaupungilta uudet toimitilat sekä helmikuussa 2020 tontin, jolla tilat sijaitsevat (Paljakka 2020a).

Krishna-liikkeessä palvelee aktiivisesti temppelin johtaja, viisi munkkiopiskelijaa ja kymmeniä seurakuntalaisia erilaisissa tehtävissä Helsingin pääkeskuksessa. Isoissa juhlatilaisuuksissa vapaaehtoisten määrä kasvaa kahdestakymmenestä neljäänkymmeneen. Krishna-liikkeen jäsenenä on virallisesti yli 100 henkilöä, mutta toiminta tavoittaa laajemman yleisön Krishna-tietoisuuden harjoittajia, suomalaisia ja eteläaasialaisia hinduja sekä joogafilosofiasta tai mantrameditaatiosta kiinnostuneita ihmisiä. Aktiivisten Krishna-tietoisuuden harjoittajien, liikkeen vapaaehtoisten sekä liikkeen tapahtumissa vierailijoiden määrä on ollut nousussa viimeisten vuosien aikana. Toiminta tavoittaa arviolta tuhansia ihmisiä vuodessa. Esimerkiksi Krishna-liikkeen suurimmassa tapahtumassa, Sri Krishna Janmastamissa, jossa juhlitaan Krishnan eli Jumalan ilmestymispäivää maan päällä, vieraili vuonna 2019 yhden illan aikana yli 1 200 kävijää. Vierailijamäärät ovat tuplaantuneet kolmessa vuodessa (Paljakka 2020a).

(Taulukko 2: Sri Krishna Janmastami-festivaalin vierailijamäärävertailusta 3.4.2020)

Sri Krishna Janmastami vierailijamäärävertailu 2015-2019

Krishna-liikkeen aktiivinen toiminta on kasvattanut yhteisön kokoa, mutta samalla tarve taloudellisille resursseille on kasvanut.

4 USKONNOLLISTEN YHTEISÖN RAHOITUS SUOMESSA

4.1 Kansankirkot: evankelis-luterilainen ja ortodoksinen kirkko

Evankelis-luterilaisen ja ortodoksisen kirkon rooli oli vahva ja merkittävä jo ennen Suomen itsenäistymistä. Kirkot ovat olleet niin sanottuja valtionkirkkoja tai kansankirkkoja. Tämän myötä kirkot ovat saaneet julkista rahoitusta keräämiensä verovarojen kautta. Evankelisluterilaisen ja ortodoksisen kirkon asemaa Suomessa pohdittiin laajasti Kirkko ja valtio -komitean toimesta vuonna 1972. Komitea selvitti valtion ja kirkon välistä suhdetta sekä teki esityksiä tarpeellisista muutoksista. Komitean tehtävänä oli selvittää muun muassa verotukseen sekä kirkon tehtäviin ja rahoitukseen liittyviä kysymyksiä. Keskustelu uskonnonvapaudesta ja uskontojen välisestä yhdenvertaisuudesta oli myös pinnalla komitean työskentelyssä (Kirkko ja valtio -komitea 1977, 9). Lopputuloksena Kirkko ja valtio -komitea päätti lausua kirkollisverojärjestelmän puolesta. Ehdotuksena oli muun muassa, että yhtiöiden ja yhteisöjen maksamista kirkollisvero jaettaisiin eri uskonnollisten yhdyskuntien kesken suhteessa niiden jäsenmääriin. Uskontokuntiin kuulumattomia vastaava osuus olisi mennyt valtiolle (Kirkko ja valtio -komitea 1977, 121).

Yhtiöiden maksama kirkollisvero poistui kuitenkin vuonna 1994, jolloin tilalle tuli yhteisöverosta kansankirkoille maksettava osuus. Näillä tuloilla seurakunnat hoitivat niille annettuja lakisääteisiä tehtäviä kuten, väestökirjanpidon, kirkkojen ja rakennusten eli kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpidon, sekä hautaustoimen. Lopulta yhteisöveron osuus myös lopetettiin vuonna 2016 (HE 75/2015). Tilalle tuli vuonna 2016 valtion talousarvioon sidottu määräraha 114 miljoonaa euroa jaettavaksi seurakunnille aikaisemmin mainittujen lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi (L 10.04.2015/430).

4.2 Valtion taloudellinen tuki muille uskonnollisille yhdyskunnille

Myöhemmin uskonnonvapauslain muutosten yhteydessä Valtioneuvosto asetti vuonna 1998 komitean, jonka tehtävänä oli laatia ehdotus uskonnonvapauslainsäädännöksi. Komitean nimeksi tuli uskonnonvapauskomitea. Uuden lainsäädännön oli tarkoitus korvata aikaisemman voimassa olevan uskonnonvapauslain vuodesta 1922 (Uskonnonvapauskomitea 2001, 1).

Komitea käsitteli työssään uskonnonvapautta myös verotuksen ja voimassaolevan lainsäädännön näkökulmasta. Komitea mietinnössään totesi, että evankelis-luterilaisen ja ortodoksisen kirkon seurakuntien oikeus kerätä kirkollisveroja sekä yhteisöveron osuuksia ei ole ristiriidassa uskonnonvapauslain nojalla, sillä muu kuin kirkon jäsen ole velvollinen maksamaan maksua kirkolle. Ehdotus muille uskonnollisille yhdyskunnille jaettavasta yhteisöveron osuudesta ei ollut komitealle mieleinen, sillä komitea näki, että se ei olisi tarkoituksenmukaista ottaen huomioon rekisteröityjen yhdyskuntien ja niiden jäsenmäärien suuri vaihtelevuus. Samalla komitea totesi, että automaattinen oikeus yhteisöveron tuottoihin saattaisi johtaa, siihen että uskonnollisia yhdyskuntia rekisteröitäisiin taloudellisin motiivein (Uskonnonvapauskomitea 2001, 92).

Uskonnonvapauskomitea ehdotti mietinnössään, että rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille myönnettäisiin valtionavustusta sille valtion talousarviossa osoitetun määrärahan kautta (Uskonnonvapauskomitea 2001, 25). Määrärahan päättämisestä vastaisi eduskunta vuosittain talousarvion vahvistamisen yhteydessä. Määräraha olisi

tarkoitettu pääosin kustannuksiin, jotka aiheutuvat kulttuurihistoriallisesti merkittävien rakennusten kunnossapidosta, lapsi- ja nuorisotyöstä tai sosiaalisesta palvelutyöstä (mt., 92).

Tämän tarkoituksena oli saattaa muut rekisteröidyt uskonnolliset yhdyskunnat tasarvoisempaan asemaan ortodoksisen ja evankelis-luterilaisen kirkon kanssa, niiden saadessa osuuden yhteisöverosta samoilla perusteilla yhteiskunnallisesti merkittävien toimintamuotojen ylläpitämiseksi.

Myöhemmin on selvitelty seurakuntien yhteisövero-osuuden korvaamista valtionavulla. Asian selvitystyöstä vastaavan työryhmän ehdotuksen mukaan lähtökohtana valtionavustukseen olisi väestötietojärjestämisestä ilmenevä jäsenmäärä, poiketen uskonnonvapauskomitean ehdotuksesta (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2005, 10).

Määrärahan myöntäminen ei kuitenkaan toteutunut heti budjettisyistä. Opetus- ja kulttuuriministeriön alainen rekisteröityjen uskonnollisten yhdyskuntien valtionavustustyöryhmä jatkovalmisteli asiaa avustusmäärärahasta vuonna 2005. Työryhmän mietinnössään päätyi siihen lopputulokseen, että uskonnonvapauskomitean ehdotus on epäedullinen taloudellisesti heikommille uskonnollisille yhdyskunnille, sillä niiden toimintaedellytykset eivät ole yhtä hyviä laajamittaisen palvelutoiminnan toteuttamiseen. Työryhmä ehdotti, että avustuksen perusteena olisi yhdyskunnan jäsenmäärä, joka selvitettäisiin väestötietojärjestelmässä olevien tietojen perusteella. Komitea totesi myös, että jäsenmäärä perusteena voi olla ongelmallinen niille yhdyskunnille, joiden toimintaan osallistuu sellaisia henkilöitä, jotka eivät ole virallisesti yhdyskunnan jäseniä. Komitea katsoi kuitenkin, että jäsenmäärän ottaminen kriteeriksi vaikuttaisi siten, että ajan myötä jäseneksi liittyminen yleistyisi ja yhteisön epäviralliset jäsenet liittyisivät nykyistä innokkaammin jäseneksi yhteisön yleisavustuksen kasvattamiseksi (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2005, 15).

Nykyinen voimassa oleva rahoitusmalli on työryhmän mietinnön mukainen. Työryhmän työstä kului muutama vuosi ennen kuin eduskunta osoitti määrärahat yleisavustuksiin (Hiitola 2020).

4.3 Nykytilanne ja opetus- ja kulttuuriministeriön avustukset

Valtionhallinnossa kirkollisasioista vastaa opetus- ja kulttuuriministeriö. Ministeriön tehtävänä on esitellä ja valmistella uskonnonvapautta sekä kirkkoa koskevat lakiehdotukset. Ministeriö myös osoittaa valtionrahoituksen kirkolle lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi sekä myöntää avustuksia rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020a). Opetus- ja kulttuuriministeriöllä on verkkosivuillaan esillä kolme uskontoihin liittyvää avustusta, jotka ovat yleisavustus rekisteröityjen uskonnollisten yhdyskuntien toimintaan, avustus uskontojen vuoropuhelun edistämiseen sekä erityisperustein myönnettävät yleis- ja erityisavustukset (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020b).

Yleisavustus rekisteröityjen uskonnollisten yhdyskuntien toimintaan

Ministeriö myöntää vuosittain eduskunnan määräämän summan yleisavustuksena rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille. Se jaetaan yhdyskunnille niiden jäsenmäärän mukaisesti. Vuonna 2019 summa oli noin 8,3 euroa jäsentä kohti. Yleisavustuksen määrään ei kuitenkaan vaikuta se, mikäli uskonnollinen yhdyskunta kerää omatoimisesti jäsenmaksua seurakuntalaisiltaan (Anttila 2020).

Uskonnollisen yhdyskunnan saaman avustuksen suuruus on näin ollen suoraan suhteessa yhdyskunnan jäsenmäärään. Uskonnolliset yhdyskunnat voisivat siis tehdä aktiivista jäsenhankintaa yhteisön sisällä ja vaikuttaa siltä osin määrärahaan lopulliseen summaan.

Avustus uskontojen vuoropuhelun edistäminen

Uskontojen vuoropuhelun edistämiseen tarkoitettua avustusta voivat hakea kaikki oikeuskelpoiset yhteisöt (yhdistykset ja säätiöt), joiden toiminnassa vuoropuhelun edistäminen on merkittävä teema. Näitä toimijoita on Suomessa vähän, mikä näkyy myös avustuksia hakeneiden joukossa (Anttila 2020).

Avustus ei kuitenkaan suoranaisesti edistä uskonnollisten yhteisöjen varainhankintaa, sillä myöntämisperusteissa korostuu toiminnan laajuus, laatu ja vaikuttavuus ja toiminnan tulee olla sellaista, että se edistää merkittäväällä tavalla eri uskontojen välistä vuoropuhelua (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020c). Vaikka uskonnolliset yhteisöt osallistuisivatkin toiminnassaan uskontojenväliseen vuoropuheluun, se ei silti

ole niiden ydintoimintaa. Uskonnollisten yhteisöjen ydintoiminnan katsotaan olevan heidän yhdyskuntajärjestyksessä mainittua toimintaa.

Erityisperustein myönnettävät yleis- ja erityisavustukset

Erityisperustein myönnettävien yleis- ja erityisavustusten hakuilmoituksissa on erilaisia avustuskohteita, joihin on osoitettu rahoitusta eduskunnan talousarvion määrämällä tavalla. Avustus on niin sanottu ”kaatoluokka”, jossa on erilaisia avustuskohteita. Avustusta hakevat samalla muutkin järjestöt, jos heille on suunnattu määräraha valtion budjetista ja niiden kohdistaminen on opetus- ja kulttuuriministeriön tehtävä. Näillä järjestöillä ei välttämättä ole mitään tekemistä uskontojen kanssa. Sähköisen asioinnin yleistyessä nämä erityisperustein haettavat avustukset on järjestelty yhteen kokonaisuuteen (Hiitola 2020).

Valtion talousarvion mukaisesti avustusta on muun muassa kohdistettu ortodoksisen kirkon ja Suomen Merimieskirkon toimintaan sekä Helsingin juutalaiselle seurakunnalle turvallisuuden ylläpitoon ja parantamiseen (Eduskunta 2019). Tämä avustuskohte ei myöskään palvele muita kuin valtion talousarviossa ennalta määritellyjä uskonnollisia yhdyskuntia.

5 KRISHNA-LIIKKEEN TALOUS JA VARAINHANKINNAN PERIAATTEET

Ennen varainhankinnan toteuttamista on tarkasteltava sille luotuja periaatteita. Vedalaisessa kulttuurissa, johon Krishna-liikkeen toiminta perustuu, noudatetaan pyhien kirjoitusten (shastra) lisäksi pyhimysten (sadhu) ja henkisten opettajien (guru) ohjeituksia (Paljakka 2020b).

Yksi Krishna-tietoisuuden auktorisoiduista henkisistä opettajista on Sri Rupa Goswami, joka oli aikansa tunnetuin Krishna-tietoisuuden opettaja. Hän oli vanhin Vrindavanin kuudesta Goswamista, jotka ovat nimeltään Sri Sanatana Goswami, Sri Jiva Goswami, Sri Raghunatha Bhatta Goswami, Sri Gopala Bhatta Goswami ja Sri Raghunatha dasa Goswami. He olivat Sri Caitanya Mahaprabhun, Jumaluuden Ylimmän Personallisuuden Herra Sri Krishnan, tämän aikakauden inkarnaation läheisimpiä seu-

ralaisia. He elivät maan päällä noin 1500-luvulla. Sri Rupa Goswami laati lukuisia ohjeistuksia henkisestä elämästä, joista yksi oli *Upadeshamrita* tai toiselta nimeltään *Nectar of Instruction*. Kirjan on kääntänyt englanniksi Srila Prabhupada.

5.1 Varainhankinnan periaatteet

Sri Rupa Goswami opettaa *Nectar of Instruction* -teoksessa käytännön avulla kuinka voimme elää Krishna-tietoista elämää aineellisessa maailmassa. Hänen ohjekirjansa toisessa kappaleessa korostu myös varainhankinnalle olennaisia ohjeita. Sri Rupa Goswami ohjeistaa, että varojen kerääminen yli tarpeen, pyrkimys saavuttaa aineellisia, vaikeasti saavutettavia asioita sekä aineellisten saavutusten ahnehtiminen ovat haitaksi henkiselle elämälle ja näitä ei tulisi tehdä (*Nectar of Instruction* 1975, 15). Näin ollen Krishna-liikkeen toiminnassa varainhankintaa toteutetaan tarpeen mukaan eikä varallisuutta kerätä tarpeettoman paljon.

Krishna-liikkeessä ei myöskään toteuteta varainhankintaa epäeettisin keinoin, joita ovat uhkapelit, arpajaiset ja spekulatiivinen rahan käyttö eli riskejä sisältävä voiton tavoittelemineen. Jos Krishna-liike sijoittaa, se sijoittaa asioihin, jotka mahdollistavat ja kehittävät Krishna-tietoisuuden levittämistä. Tällaisia ovat muun muassa sijoitukset maa-alueisiin, joille voi rakentaa temppeliltä tai joilla voi ylläpitää maatilaa, sekä sijoitukset kasvisruokaravintoloihin ja kirjallisuuteen. Sijoituksia on tehtävä harkiten, etteivät ne vaaranna nykyistä taloudellista tilannetta (Paljakka 2020b).

5.2 Mistä talous koostuu ja millaisia summia tavoitellaan?

Krishna-liikkeen tulot koostuvat uskonnollisesta toiminnasta saaduista tuloista, joita voivat olla muun muassa kirja- ja ruokamyynni sekä seurakuntalaisten antamat lahjoitukset. Temppelin asukkaista munkkiopiskelijat myyvät päivittäin Veda-kirjallisuutta kaduilla ja myynnistä kertyviä varoja käytetään uuden kirjallisuuden painattamiseen sekä temppelin ylläpitoon. Kirjallisuuden lisäksi munkkiopiskelijat myyvät tuoreita kasvisherkkuja, jotka ovat erittäin suosittuja ja haluttuja. Krishna-liike osallistuu ympäri vuoden järjestettävälle hyvinvointi- ja ruokamessuille, joita ovat muun muassa Minä Olen -messut, Hengen ja tiedon -messut sekä Maailma Kylässä -festivaali. Messuilla kerrytetyt voitot käytetään temppelin toiminnan ylläpitämiseen (Paljakka 2020b).

Krishna-liikkeen toiminnalla on myös paljon kuluja, jotka pääosin koostuvat liikkeen pääkeskuksen eli Krishna-temppelin ylläpidosta ja päivittäisistä kuluista. Näihin kuluihin lukeutuvat muun muassa alttaripalveluksesta, Krishna-tietoisuuden levittämisestä eli *sankirtanasta*, munkkiopiskelijoiden asumisesta sekä juhlien ja festivaalien järjestämisestä aiheutuvat kulut. Aivan kuten eivät muutkaan uskonnolliset yhdistykunnat, myöskään Krishna-liike ei ole tuloverotuksen osalta verovelvollinen harjoitetun toiminnan ollessa yleishyödyllistä ja elinkeinotoiminnan tunnusmerkit täyttämättä (Verohallinto 2020). Yllä mainittujen varainkeruumenetelmien käyttö ei eroa varsinaisesti muiden aatteellisten yhdistysten varainkeruutavoista (Jelli 2019). Erilaiset ruoka- ja messumyyjäiset ovat olleet osana yhdistystoimintaa jo pitkään ja ne ovat myös lain puitteissa verovapaita niiden voittoa tavoittelemattoman luonteen vuoksi (Verohallinto 2020).

Liike hakee vuosittain opetus- ja kulttuuriministeriön yleisavustusta jäsenmääränsä perusteella, mikä on myös liikkeen ainut julkisen rahoituksen lähde. Yleisavustuksen suuruus on alle 1 000 euroa, eli merkittävää vaikutusta talouteen sillä ei juuri ole.

Krishna-liikkeelle on vuoden 2019 heinäkuusta alkaen myönnetty varainkeruulupa poliisihallituksen arpajaishallinnon toimesta. Lupa on tarkoitettu varojen keräämiseen temppelin tonttiprojektia, temppelin ylläpitoa sekä Food for Life -ilmaisuokajakelua varten. Varainkeruuluvan mahdollistama julkinen mainonta ja varainkeruu otettiin käyttöön temppelin tonttiprojekti varainkeruukampanjassa, jossa kerättiin rahoitusta sen tontin ostoon, jolla nykyinen temppeli sijaitsee. Tontin hinnaksi määräytyi lopulta noin 300 000 euroa. Pääosin internetin välityksellä tehty kampanja keräsi riittävän määrän lahjoituksia, yli 56 000 euroa, jotta temppeli sai pankkilainan avulla lunastettua tontin Helsingin kaupungilta ennen sovittua määräajan umpeutumista. Seuraavaksi haasteeksi onkin muodostunut lainanlyhennysten maksaminen tulevien vuosien aikana (Paljakka 2020b).

Aktiivisen varainhankinnan pääasiallinen tavoitteena on siis nykyisten kulujen kattaminen siten, että toiminnasta ei tarvitsisi leikata. Yhteensä toiminnan ylläpidon kuluja on noin 10 000 euroa kuukaudessa (Krishna-liike ISKCON Suomessa 2020b).

5.3 Julkisen sektorin tuki Krishna-liikkeen näkökulmasta

Krishna-liikkeen kannalta opetus- ja kulttuuriministeriön yleisavustusjärjestelmä ei palvele liikettä oikealla tavalla. Nykyinen malli on tyhjää parempi, mutta kehittämisen tarvetta on. Tyypillisesti hindut eivät kuulu virallisesti yhteen tiettyyn yhdyskuntaan, vaikka kuuluisivatkin ideologisesti Krishna-liikkeeseen. Krishna-liikkeen toiminta tavoittaa tuhansia henkilöitä, mutta yleisavustus kattaa vain jäsenmäärän mukaisen summan (Paljakka 2020b).

Krishna-liike on avoin sellaiselle mahdollisuudelle verotusoikeudesta, joka ei poissulki uskonnollisten yhdyskuntien yleisavustusta (Paljakka 2020b). Liikkeen johtajan Tapio Paljakan (2020b) mielestä parempi rahoitusmalli voisi olla esimerkiksi Unkarissa toteutettu malli, jossa jokainen veronmaksaja voi päättää mille uskonnolliselle yhdyskunnalle tai hyväntekeväisyysjärjestölle oman osuutensa maksaa. Unkarissa osuuden suuruus on prosentti vuosituloista (Central European University 2020).

Julkisen sektorin tuki ei kuitenkaan rajoitu pelkkään yleisavustukseen. Krishna-liike toivoo, että liikkeen luostariyhteisön asukkailla olisi munkin ja nunnan virallinen asema suhteessa yhteiskuntaan. Tämä tarkoittaisi esimerkiksi, että heillä olisi tuon asemansa perusteella yhtäläinen mahdollisuus saada tukea kuin muutkin Suomen kansalaiset. Tämä voisi olla esimerkiksi munkkien perustoimeentuloturva (Paljakka 2020b).

Lisäksi liike toivoo, että oman uskonnonopetus säilyy oppilaan oman katsomuksen mukaisena. Liikkeen mukaan nykyinen järjestely on hyvä ja sitä voidaan kehittää esimerkiksi siten, että jokaisella hinduperheellä on yhtäläinen oikeus saada lapsensa oman uskontonsa opetuksen piiriin (Paljakka 2020b). Opetushallituksen mukaan tällaista opetusta on Krishna-liikkeen tarjoama uskonnonopetus (Opetushallitus 2020). Helsingissä opetusta järjestetään paljon heikommin kuin esimerkiksi Espoossa ja Vantaalla (Paljakka 2020b).

6 MENETELMÄT JA TUTKIMUSTEHTÄVÄ

Työssäni käytän kolmea kehittämistyön menetelmää tilaajan toiveiden mukaisen työn ja tutkimuksen tekemiseen, jotka ovat:

- 1) ideariihityöpaja, jossa liikkeen monipuolinen osallistujajoukko pohti eri varainhankintakeinoja ja valinnut parhaimpia,
- 2) kansainvälinen vertailuarviointi (benchmark) Lontoon ja Kööpenhaminan Krishna-liikkeen temppelien kanssa sekä
- 3) teemahaastattelut muiden uskonnollisten yhteisöjen kanssa varainhankintaan liittyen.

Valitsin nämä menetelmät monipuolisen lopputuloksen saavuttamiseksi. Ideariihen tavoitteena oli ensisijaisesti saada laajempi näkemys toteuttavissa olevista varainhankintakeinoista, aina johtotasolta aktiivisiin vapaaehtoisin. Yhteisön monipuolinen sekä aktiivinen osallistaminen ideointiin madaltaa myös parhaiden ideoiden toteuttamisen kynnystä. Lisäksi osallistuminen varainhankinnan ideointiin voisi mahdollisesti kannustaa seurakuntaa toteuttamaan varainhankintaa yhdessä, jolloin varainhankinta ei jäisi vain johtoryhmän harteille.

Vertailuarvioinnin toteuttaminen Krishna-liikkeen eri temppelien välillä toi kansainvälistä näkökulmaa tutkimukseen. Se mikä toimii muualla maailmassa voi hyvinkin toimia myös Suomessa. Vertailuarviointi on kansainvälisen Krishna-tietoisuus-yhteisön ollessa toimintaperiaatteiltaan samanlainen joka maassa.

Teemahaastatteluissa pyritti selvittämään, miten muut uskonnolliset yhteisöt toteuttavat varainhankintaansa Suomessa. Haastatteluissa korostui suomalainen toimintaympäristö, jossa lainsäädäntö ja yhteiskunnalliset trendit vaikuttavat samankaltaisilla tavoilla yhteisöstä riippumatta.

6.1 Ideariihityöpaja

Ideariihi toteutettiin Krishna-liikkeen seurakunnan jäsenille. Sen aiheena oli uusien varainhankintakeinojen ideointi. Ideariiheen osallistui seitsemän henkilöä. Osallistujat koostuivat liikkeen johtoryhmästä, temppelin asukkaista, seurakuntalaisista, vapaaehtoisista ja lahjoittajista. Koronaviruspandemian takia kasvotusten pidettävää ideariihityöpajaa ei voitu järjestää, joten tässä tilanteessa toimitettiin erityisjärjestelyin ja ideariihi toteutettiin sähköpostitse. Toisena vaihtoehtona olisi ollut virtuaalinen kokous, mutta yhteisen ajan sopiminen olisi ollut hankalaa. Sähköposti näytti toteutuskelpoiselta vaihtoehdolta.

Ideariihä sisälsi kaksi kierrosta ja osallistujia ohjeistettiin ennen jokaista kierrosta (Liite 1). Ideariihä toteutettiin kahden päivän aikana. Ensimmäisellä kierroksessa osallistujille lähetettiin taustamateriaaliksi tietoa varainhankinnan eri keinoista, joita Krishna-liike toteuttaa tälläkin hetkellä. Ideariihessä tehtävänä oli keksiä enintään kymmenen uutta varainhankinnan keinoa Krishna-liikkeelle. Tehtävänanto oli muuten vapaa, eikä rajoituksia varainhankinnan keinoille ollut, kunhan keinot olisivat liikkeen periaatteiden mukaisia. Osallistajat lähettivät ideoimansa ehdotukset ideariihen fasilitaattorille eli minulle.

Toisen kierroksen aikana osallistujille lähetettiin jonkun toisen osallistujan laatima idealista. Osallistajat saivat valita toisen osallistujan keksimistä varainhankinnan ehdotuksista kaksi parasta ideaa. Valittuaan kaksi ideaa, ne lähetettiin takaisin fasilitaattorille.

Lopuksi osallistujien valitsemat ideat koottiin yhdeksi listaksi. Ideat olivat seuraavat:

1. Prasadamin (pyhitetyn kasvisruoan) myynti katukeittiöstä
2. Luksustavaroiden (silkki, villakankaat ym.) tuonti Intiasta ja myynti
3. Online-lahjoitus- ja korttimaksumahdollisuus viikoittaiseen Sunnuntaijuhlaan (mahdollisuus digitaaliseen lahjoittamiseen)
4. Eri uskonnollisten seremonioiden mainostaminen
5. Autopaikan rakentaminen tempelintontille ja vuokraaminen muille
6. Prasadamin myynti eri musiikki- ja taidekonserteissa
7. Kirjojen myynnin ja markkinoinnin tehostaminen
8. Säännölliset VIP-illalliset
9. Food for Life -ilmaisruokajakelun toteuttaminen julkisen rahoituksen avulla
10. Catering-palvelu yrityksille
11. Aikakauslehden kehittäminen, luominen ja myynti.
12. Erilaisten leirien ja rettiittien järjestäminen
13. Pitkän tähtäimen varainhankinta: investointi Krishna-tietoisuuden harjoittajiin ja ystäviin; suhteiden ylläpito ja aito vuorovaikutus, joka tuo jäsenet osaksi tempelin toimintaa ja sitouttaa heitä toimintaan
14. Krishna liikkeen vahvuuksien esille tuominen ja hyödyntäminen varainhankinnassa

Jokaisen osallistujan ehdotuksissa ruoka-, kirja ja tavaramyynti nousi esiin. Toiseksi suosituimpana ehdotuksena oli kurssi- ja leiritoiminnan järjestäminen laajemmalle yleisölle. Kurssit ja leirit olisivat meditaatioon, kokkaukseen ja filosofiaan liittyviä. Ehdotus, joka nousi usealta osallistujista, mutta ei kuitenkaan päätynyt ideariihessä lopulliseen listaukseen oli temppelin rakennusten tyhjien tilojen vuokraus. Myyntitoiminnassa ja etenkin tilojen vuokraamisessa tulisi myös huomioida liikkeen yleishyödyllisyyden raja verottajan näkökulmasta. Vaikka suurin osa ehdotuksista olikin myyntipainotteisia, myös Krishna-liikkeen yhteisöön panostamista ja liikkeen vahvuuksien korostamista ehdotettiin useaan otteeseen. Varsinaista rahankeräyskampanjaa ei ehdotuksista noussut, mutta kuukausilahjoituksen mainostaminen oli mukana yhdessä ehdotuslistauksessa. Suurin osa ideoista ei vaadi suurta rahallista sijoitusta ja kaikki ideat ovat toteuttamiskelpoisia. Yllä mainitut neljätoista ideaa muodostivat tämän ideariihen lopullisen tuotoksen, jota käytin erityisesti tilaajan varainhankintasuunnitelman eli lopputuotteen jalostamiseen. Muut ehdotukset otin talteen mahdollista jatkojalostusta varten.

6.2 Vertaisarviointi (benchmarking)

Kansainvälisen Krishna-tietoisuus-yhteisön (ISKCON) ylin päättävä elin on Governing Body Commission (GBC), perustaja-Acharya Srila Prabhupadan toiveiden mukaisesti. Elin koostuu 32-henkisestä kokoonpanosta, jossa on mukana henkisiä opettajia sekä Krishna-tietoisesti ansioituneita johtajia. Heille on jaettu vastuualueiksi eri maita. Alueen GBC valitsee paikallisesti temppelipresidentin. GBC laatimia ohjeistuksia noudatetaan Krishna-liikkeen temppeleissä ja keskuksissa ympäri maailmaa (Governing Body Commission of ISKCON 2020a). GBC:n mukaan temppelit ja keskuksset ovat taloudellisesti itsenäisiä ja riippumattomia kansainvälisestä liikkeestä (Governing Body Commission of ISKCON 2020b).

Vertaisarvioinnissa ovat mukana Tanskan Kööpenhaminan temppeli ja Iso-Britannian Lontoon temppeli. Valitsin nämä temppelit vertailuarviointiin, koska halusin

tutkimukseen vertailuarviointia yhdestä pohjoismaisesta temppelistä ja yhdestä Euroopan menestyneemmästä temppelistä. Temppelit Euroopassa ovat erilaisia ja erikokoisia, ja niihin vaikuttavat erilaiset kansalliset lainsäädännöt. Tästä syystä vertailuarvioinnissa ei ole syvennetty organisaation kokoon vaan ainoastaan varainhankintakeinoihin, sillä peruseriaatteet ja filosofia ovat samanlaisia jokaisessa ISKCON-tempeleissä.

Vertailuarvioinnissa tutkin aihetta neljän ydinkysymyksen pohjalta, joissa korostuivat temppelin toteuttamat varainhankintakeinot, mahdollisuus julkiseen rahoitukseen ja onnistumiset sekä epäonnistumiset (Liite 2). Vertailuarviointi on toteutettu sähköpostihaastatteluna lähettämällä kysymykset temppeleiden johtajille. Lontoon temppelistä haastateltiin temppelipresidentti James Edwardsia (Jai Nitai Dasa) ja Kööpenhaminan temppelistä temppelipresidentti Leif Asmark Jensenia (Lalitanath Dasa). Vertailuarvioinnissa olen tarkastellut kysymysten pohjalta millaisia yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia tempeleillä on varainhankinnassa. Tuloksista olen koostanut vertailutaulukon.

ISKCON-London Radha-Krishna Temple

ISKCON-London Radha-Krishna-temple (ISKCON Soho Street) on yli 50 vuotta vanha temppeli eli yksi liikkeen vanhimmista tempeleistä.

Krishna-liike Lontoossa tekee varainhankintaa monipuolisella ja nykyaikaisella, mutta tempeleille ominaisella tavalla. Temppelissä toteutettu alttaripalvonta houkuttelee monia Krishna-tietoisuuden harjoittajia ja hinduja, jotka luonnollisesti antavat lahjoituksia temppelin toiminnan ylläpitämiseksi. Lontoon temppelissä on mahdollista lahjoittaa rahaa tai sponsoroida päivittäisiä rukous- ja palvontahetkiä esimerkiksi perheenjäsenen merkkipäivän tai muistojuhlan kunniaksi. Tämä on ominaista hindujen keskuudessa, vaikka kyseessä ei olekaan varsinainen varainhankintakeino vaan tulonlähde (Edwards 2020).

Lontoossa on temppelihuoneissa lahjoituslaatikoita, joissa on myös korttimaksupäätte mahdollisten digitaalisten kolehtien keräämiseksi. Temppeli tarjoaa myös mahdolli-

suuksia lahjoittaa vuoden aikana eri festivaalien kuluihin osallistumalla. Näistä mahdollisuuksista temppele tiedottaa jäsenistöään erikseen. Lontoon Krishna-temppelellä on käytössä jäsenyysohjelma, joissa on erilaisia jäsenyysmahdollisuuksia, esimerkiksi kannatusjäsenyys. Yllä mainittuja sekä yleisesti lahjoituksia varten temppelellä on mobiilisovellus, jonka kautta voi myös lahjoittaa digitaalisesti (Edwards 2020).

Lontoon temppeleissä käyttää myös perinteisiä Krishna-liikkeelle ominaisia tapoja tehdä tulonhankintaa. Liikkeen kirjojen myynti on yksi merkittävimmistä tavoista, joiden avulla koko liike on rakennettu ja pysynyt pystyssä. Krishna-liikkeen painattamat kirjat ovat Srila Prabhupadan kommentoimia, muttei sisällöllisesti muutettuja pyhiä kirjoituksia (Edwards 2020).

Lontoossa suurin tulonlähde on kuitenkin pyhitetyn kasvisruoan eli prasadamin myynti. Lontoossa toimiva Govinda's ketjun ravintola on yksi tunnetuimmista ravintolaketjuista (Edwards 2020).

Lontoon temppele ei tällä hetkellä saa rahoitusta kaupungilta tai valtiolta. Temppelepresidentin mukaan he aikovat kartoittaa valtionavustuksia ja Euroopan unionin hankerahoituksia vasta silloin, kun he löytävät sopivan henkilön ottamaan asian tehtäväkseen (Edwards 2020).

Isossa-Britanniassa on käytössä Gift Aid-niminen verovähennysmahdollisuus. Jokaisesta vähintään 40 % suuruisen veroprosentin omaavan brittiläisen veronmaksajan lahjoittamasta punnasta, saa lisänä 25 penniä hyväntekeväisyyskohteelle (Gov.uk 2020). Näin ollen vapaaehtoisjärjestöt, kuten Lontoon Krishna-temppele sekä suuret lahjoittajat hyötyvät maan veroetuuksista.

Isossa-Britanniassa tarvitaan varainkeruulupaa julkisen keräyksen toteuttamiseksi. Lontoon Krishna-temppele ei ole kokenut tarpeelliseksi hakea varainkeruulupaa, sillä heidän toteuttamansa varainkeruu on seurakunnan sisäistä, ja julkisuuden osalta heidän varainhankintansa on käytännössä ruoan ja kirjojen myyntiä (Edwards 2020).

Parhaiten hyödynnetyt varainhankintakeinot, joista saa eniten rahaa (ja ovat eniten myöskin käytössä) ovat Govinda's-ravintolan ruokamyynä, yleiset lahjoitukset seurakunnalta ja vierailijoilta sekä kirjamyynä. Huonosti hyödynnetyjä keinoja ovat valtion ja Euroopan unionin tasoisesti avustukset ja hanketoiminta (Edwards 2020). Tulojen prosenttijakauma tai kuukausittaisten kulujen määrä ei selvinnyt vertailuarvioinnissa.

ISKCON Hare Krishna Temple Copenhagen

Kööpenhaminan Krishna-temppeli toteuttaa varainhankintaa hyvin perinteisillä tavoilla. Se toteuttaa aktiivista ruoka- ja kirjamyynä, minkä lisäksi temppeli saa lahjoituksia säännöllisesti jäseniltään ja seurakunnaltaan. Pieni osa lahjoituksista tulevat myös koululle suunnattujen ohjelmien kautta (Jensen 2020).

Tanskassa julkisen varainhankinnan toteuttamiseksi tarvitaan lupa, jota Kööpenhaminan temppeli ei ole kokenut tarpeelliseksi hakea, sillä se ei toteuta varainhankintaansa julkisesti. Temppeli ei myöskään saa avustuksia kaupungilta tai valtiolta (Jensen 2020).

Parhaimpia varainhankintakeinoja ovat lahjoitusten kerääminen nykyiseltä seurakunnalta sekä laajemmalla intialaisyhteisöltä. Temppeleissä nähdään nämä keinot parhaimpina, ja muita keinoja ei ole käytössä eikä niitä ole myöskään kokeiltu (Jensen 2020).

Tanskan temppeleiden tuloista lähes 90 % koostuu lahjoituksista. Loput tulot muodostuvat kirjamyynnin ja koululle suunnattujen ohjelmien kautta. Kuluja temppeleillä on noin 7000 euroa kuukaudessa (Jensen 2020).

Vertailuarvioinnin yhteenveto

Vertailuarvioinnissa ilmeni uusia varainhankintakeinoja, joita Suomen Krishna-liike voisi hyödyntää. Lontoon temppeleiden toteuttama digitaalinen varainhankinta ja korttimaksupäätteet lahjoituslaatikoiden vieressä ovat nykyaikaista ja kokeilemisen arvoista

myös Suomessa. Lisäksi päivittäisten rukous- ja palvelustahetkien sponsorointimahdollisuudet sekä vedalaisten seremonioiden mainostaminen voisivat lisätä temppelin tulon määrää. Näin ollen niistä tiedottaminen voisi Suomessa olla aktiivisempaa. Suurimmat tulon lähteet ovat Lontoon temppelissä kuitenkin ruokamyynti ja jäseniltä saadut lahjoitukset. Nämä keinot ovat Suomen Krishna-liikkeellä jo aktiivisesti käytössä. Kööpenhaminan varainhankintakeinoissa ei ilmennyt erityisiä varainhankinnan keinoja, joita Suomessa ei jo olisi käytössä. Suurin tulon lähde heillä oli yhteisön jäsenten antamat lahjoitukset.

Suomen Krishna-liikkeellä on Lontoon ja Kööpenhaminan temppelisiin verrattuna hyvät mahdollisuudet julkisen varainkeruun ja avustusten suhteen, koska liikkeellä on voimassa oleva varainkeruulupa ja mahdollisuus hakea opetus- ja kulttuuriministeriön yleisavustusta.

6.3 Teemahaastattelut

Kolmantena menetelmänä toteutin teemahaastatteluja muille uskonnollisille yhdyskunnille. Teemahaastatteluiden tarkoituksena oli tutkia miten muut uskonnolliset yhteisöt toteuttavat varainhankintaansa. Teemahaastattelut toteutettiin kysymällä kysymyksiä uskonnollisten yhteisöjen rakenteesta, tavoista toteuttaa varainhankintaa julkisesti ja yksityisesti, ajatuksista verotusoikeuteen sekä tyytyväisyydestä nykyiseen yleisavustuksen malliin (Liite 4). Evankelis-luterilaisen kirkon teemahaastattelussa syvennyttiin tarkemmin kirkon ja sen seurakuntien toteuttamaan varainhankintaan (Liite 5). Teemahaastatteluista yhtä lukuun ottamatta kaikki käytiin sähköpostitse tai puhelimitse koronaviruspandemian takia. Lopullisiksi haastateltavaksi suostuivat seuraavat henkilöt: Suomen vietnamlaisien buddhalaisten yhdyskunnasta varapuheenjohtaja Ari Vuokko, Suomen bahá'í-yhteisöstä kansallinen taloudenhoitaja Tuula Nyman, Suomen katolisesta kirkosta Helsingin hiippakunnan asiainhoitaja Marco Pasiato, Resalat Islamilaisen Yhdyskunnan imaami Abbas Bahmanpour sekä Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallituksen taloussuunnittelupäällikkö Pasi Perander.

Suomen vietnamilaisten buddhalaisten yhdyskunta

Suomen vietnamilaisten buddhalaisten yhdyskunta on Suomessa asuvien vietnamilaisten vuonna 1998 perustama uskonnollinen yhdyskunta. Yhdyskunnalla on jäsenenä noin tuhat henkeä. Heidän yhteisössään aktiivisia harjoittajia on enemmän, mutta ihmiset ovat arkoja liittymään johonkin viralliseen yhdyskuntaan, koska eivät halua rekisteröityä. Tämä johtuu pääosin vietnamilaisten kokemasta epäluottamuksesta viranomaisia kohtaan sekä pelosta, että voi sosialistisessa Vietnamissa joutua vaikeuksiin uskonnolliseen yhteisöön kuulumisesta (Vuokko 2020).

Yhdyskunnan henkilöstö koostuu kahdesta munkista, jotka elävät perinteiseen tapaan lahjoituksilla. Lisäksi apuna ovat muu yhteisön vapaaehtoiset. Yhdyskunta on valtakunnallinen ja heillä on toimipisteitä Turussa, Pohjanmaalla, Pääkaupunkiseudulle, Oulussa ja Tampereella. Varsinaisia paikallisyhdyskuntia on vain Tampereella (Vuokko 2020).

Suomen vietnamilaisten buddhalaisten yhdyskunta on Suomen Buddhalaisen Unionin SBU:n jäsenjärjestö ja toimii osana Euroopan laajuista buddhalaisten järjestöä. Suomessa toimii kaksi muuta vietnamilaisten buddhalaisten yhteisöä Vantaalla ja Keravalla. Buddhalaisuutta harjoittavat jakautuvat Suomessa pääpiirteittäin etnisten väestöryhmien ja kantasuomalaisten johtamiin yhteisöihin. Etniset yhteisöt jakautuvat burmalaisiin, tiibetiläisiin, thaimaalaisiin ja vietnamilaisiin. Näistä vietnamilaisten ja thaimaalalaisten yhteisöt ovat suurimpia. Kantasuomalaisten johtamia yhteisöjä on arviolta parikymmentä. Näissä on tyypillisesti kahdestakymmenestä kolmeenkymmeneen jäsentä (Vuokko 2020).

Suomen vietnamilaisten buddhalaisten yhdyskunnalla ei ole jäsenmaksua. Heillä on kulttuurillinen *dana*-periaate eli lahjoittamisperiaate, jossa yhteisön jäsenet lahjoittavat yhteisön toimintaan. Osa jäsenistä lahjoittaa kuukausittain ja toiset festivaalien tai juhlapyhien yhteydessä. Lahjoitusten antaminen on tietynlainen statussymboli, kun lahjoittajien nimet ovat temppeleillä tauluilla näkyvissä. Tämä lisää kunnioitusta yhteisön sisällä (Vuokko 2020).

Yhdyskunta hakee vuosittain opetus- ja kulttuuriministeriön yleisavustusta. Turussa sijaitseva temppeli saa myös Turun kaupungilta avustusta, etenkin vuoden 2010 temppelin tuhopolton jälkeen (Vuokko 2020).

Ulkomailta tuleva rahoitus ei ole suurta. Suoranaisia organisaatioilta tulevia lahjoituksia ei ole. Yhdyskunnan munkit kiertävät talvisin eri Aasian maita ja saavat lahjoituksia matkan aikana. Mahdollisuus lahjoittaa toisen maan temppeliin jäsenistön tai yhdyskunnan toimesta on sallittua. Yhdyskunta ei pidä uhkapelejä hyvänä asiana, sillä se aiheuttaa kärsimystä kuten riippuvuutta. Leikkimielisten arpajaisten koetaan olevan sallittuja ja niitä järjestetään isompien juhlien yhteydessä (Vuokko 2020).

Suomen vietnamilaisten buddhalaisten yhdyskunta ei koe, että nykyinen valtion yleisavustus palvelisi kovin hyvin. Jäsenmäärään perustuva rahoitus on niukka, eikä sovi buddhalaiseen talousjärjestelmään, joka perustuu lahjoituksiin. Kokonaisvaltaisen jousto on kulttuurisesti tärkeää munkeille. Esimerkiksi toimeentulomahdollisuus munkeille olisi yhdyskunnalle tärkeä apu. Mahdollisuuden verotusoikeuteen, eli verotulojen keräämiseen jäsenistönsä tuloista, nähdään olevan ristiriidassa lahjoitusperiaatteen kanssa (Vuokko 2020).

Yhdyskunnalla ei ole kantaa kansankirkkojen etuoikeuteen verotukseen liittyen, mutta kunnioitusta löytyy kirkkojen työtä kulttuurihistoriallisten rakennusten ylläpittoa kohtaan. Yhdyskunta kaipaa kuitenkin julkiselta sektorilta muunlaista taloudellista apua. Uskonnonopetusta voisi yhdyskunnan mukaan siirtää yhteisöjen vastuulle tukemalla sitä taloudellisesti. Tai vaihtoehtoisesti velvoittamalla kunnat järjestämään oman uskonnon opetusta, kun vähimmäisvaatimukset täyttyvät. Yhdyskunnan mukaan maahanmuuttajat tyytyvät yleensä kielteiseen vastaukseen, vaikka vähimmäisvaatimukset olisivat kunnossa, sillä he eivät osaa pitää oikeuksistaan kiinni länsimaissa. Lisäksi munkkien tukeminen taloudellisesti julkisen sektorin toimesta on yhdyskunnalle erittäin toivottavaa (Vuokko 2020).

Suomen Bahá'í-yhteisö

Bahá'í-yhteisöön kuuluu maailmanlaajuisesti noin kuusi miljoonaa jäsentä. Luku Suomessa on noin 700. Henkilökunta muodostuu yhdestä palkatusta sihteeristä kansallisessa sihteeristössä. Muu toiminta hallintoasiat mukaan lukien perustuu vapaaehtoiseen palvelukseen (Nyman 2020).

Pääpiirteittäin jokaisessa maassa, kuten myös Suomessa, toimii yhdeksästä jäsenestä koostuva kansallinen henkinen neuvosto. Myös paikallisesti toimii paikallisia henkisiä neuvostoja. Neuvostot on valittu suljetuilla lippuäänestyksillä. Kaikki 21 vuotta täyttäneet ovat sekä äänivaltaisia että voivat tulla valituiksi. Yhteisössä ei käydä vaalikampanjoita, eikä ehdokasasettelu ole sallittua. Paikallisesti Bahá'í-yhteisössä toimii neuvoston ja muun yhteisön välillä neuvottelukanava, jota he kutsuvat yhdeksäntoista päivän juhlaiksi. Yhteisöllä on myös muita laitoksia esimerkiksi kasvatus- ja koulutusasioiden kehittämistä varten (Nyman 2020).

Bahá'í-yhteisöllä ei ole käytössä jäsenmaksuja eikä muita pakollisia yhteiskunnalliseen tai yhteisölliseen kannustimeen perustuvia maksuja. Lahjoittajat, joiden täytyy olla yhteisön jäseniä voivat lahjoittaa vapaaehtoisesti ja luottamuksellisesti eri rahastoihin. Yhteisö ei pyydä tai edellytä lahjoituksia, mutta tiedottaa lahjoitustarpeista. Lahjoituksen merkitys on lahjoittajan halussa antaa, ei lahjoitetun summan suuruudessa (Nyman 2020).

Bahá'í-yhteisö ei vastaanota minkäänlaista julkista rahoitusta. Vain bahá'ít voivat lahjoittaa bahá'í-yhteisön toimintaan. Yhteisön periaatteiden mukaan, mikäli joku henkilö, joka ei ole yhteisön jäsen haluaa välttämättä lahjoittaa he ohjaavat lahjoituksen lahjoittajan luvallaan jollekin julkiselle hyväntekeväisyysjärjestölle. Yhteisöt pyrkivät olemaan pääsääntöisesti omavaraisia, mutta erityisiin kehityshankkeisiin on mahdollista hakea tukea kansainväliseltä Bahá'í-yhteisöltä. Yhteisössä uhka- ja rahapelit eivät ole sallittuja. Siksi muun muassa arpajaisten järjestäminen ei ole linjassa heidän periaatteiden kanssa, jossa lahjoitus perustuu vapaaehtoiseen antamiseen (Nyman 2020).

Bahá'í-yhteisö ei ottanut kantaa nykyiseen opetus- ja kulttuuriministeriön valtion-apujärjestelmään, verotusoikeuteen eikä myöskään kirkon oikeuteen kerätä veroja. Yhteisö ei myöskään näe tarvetta julkisen sektorin taloudelliselle tuelle. Kuitenkin yhteisön taloudenhoitaja Nymanin mukaan yhteiskunnallinen yhteistyötoiminta, joka ei ole vain bahá'í-yhteisön sisäistä toimintaa, saattaisi ajoittain hyötyä julkisen sektorin tuesta (Nyman 2020).

Katolinen kirkko Suomessa

Katolilaisia on Suomessa virallisten tietojen mukaan yli 15 000 (Katolinen kirkko Suomessa 2020a). Epävirallisten laskelmien mukaan määrä voi olla jopa 20 000. Kirkon henkilökuntaan kuuluu pappeja, jotka kuuluvat hiippakuntaan. Pappeja tällä hetkellä 28. Heidän lisäksi on sääntökuntien sisaria, joita on noin 25. Maallikkotyöntekijöitä kirkolla on kaksitoista (Pasinato 2020).

Katolisen kirkon rakenne on samanlainen kuin evankelis-luterilaisella kirkolla ja ortodoksisella kirkolla. Suomessa on vain yksi hiippakunta, Helsingin hiippakunta, johon maantieteellisesti kuuluu koko Suomi. Hiippakunnassa on alueellisia seurakuntia, joista kaksi on Helsingissä. Muita alueellisia seurakuntia on Turussa, Tampereella, Kouvolassa, Jyväskylässä, Kuopiossa ja Oulussa (Pasinato 2020).

Katolinen kirkko ei peri Suomessa virallisesti jäsenmaksua. Jäsenillä on kuitenkin kanonisen lain mukainen velvoite tukea mahdollisuuksien mukaan omaa paikalliskirkkoa taloudellisesti (CAN 222 1 §). Virallista henkilökirjaa lahjoituksista ei kuitenkaan pidetä eikä jäseniä eroteta maksuihin liittyen (Pasinato 2020). Kirkon verkkosivuilta löytyy kuitenkin kattavat ohjeet jäsenmaksun maksamiseen, joka on 1,5 prosenttia jäsenen vuosituloista. Muun muassa alaikäisille ja alle 15 000 euron vuosiansion tie-naavilla ei ole velvoitetta jäsenmaksun maksamiseen (Katolinen kirkko Suomessa 2020b).

Rahoituksen lähteinä katolisella kirkolla on käytössä yksityisten lahjoitusten lisäksi myös valtion yleisavustus sekä ulkomailta saadut lahjoitukset. Katolinen kirkko hakee ainoana julkisena rahoituksena opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämää jä-

senmaksuihin perustuvaa yleisavustusta. Ulkomailta saadut lahjoitukset tulevat pääosin Saksasta, jossa on yhdistyksiä nimeltä Bonifatius Werk, Ansgar Werk ja Diaspora Kommissariat, jotka tukevat katolista kirkkoa Pohjoismaissa auttamalla projektien, remonttien, kiinteistöjen ja pappien ylläpitokustannuksissa. Rahoitusta anotaan joka vuosi ja se myönnetään kattamaan maksimissaan 80 % projektin kuluista (Pasinato 2020).

Katolisella kirkolla ei ole rajoituksia varainhankinnalle, mutta vastuullista sijoittamista suositaan. Kirkko ei kuitenkaan tue paheita tai markkinoita, jotka eivät ole linjassa kirkon arvojen kanssa. He eivät siksi sijoita rahaa epäeettisiin kohteisiin, kuten aseteollisuuteen, prostituution edistämiseen tai sellaiseen lääketeollisuuteen, joka tuke eutanasiaa (Pasinato 2020).

Kirkko on tyytyväinen siihen, että valtio tukee kirkon toimintaa jollakin tapaa, tässä tapauksessa yleisavustuksen kautta. Nykyistä järjestelmää ei kritisoida, mutta toivotaan verotusoikeuden mahdollistamista tai sen mahdollistamisen selvittämistä myös muillekin uskontokunnille kuin evankelis-luterilaiselle ja ortodoksiselle kirkolle (Pasinato 2020).

Resalat Islamilainen Yhdyskunta

Resalat Islamilainen Yhdyskunta on perustettu vuonna 2001, ja se edustaa toista islamin pääsuuntausta, shiialaisuutta. Yhdyskunnalla on Suomessa noin tuhat rekisteröityä jäsentä (Resalat Islamilainen Yhdyskunta 2020). Suomessa Shiia-muslimit ovat kantasuomalaisten lisäksi pääosin afganistanilaisia, iranilaisia ja irakilaisia. Myös jonkin verran libanonilaisia ja pakistanilaisia jäseniä on mukana yhdyskunnassa (Bahmanpour 2020).

Yhdyskunta ei peri jäsenmaksua. Se kuitenkin keräävät lahjoituksia jäseniltään. Julkisen rahoituksen osalta yhdyskunta hakee vuosittain opetus- ja kulttuuriministeriön yleisavustusta. Yhdyskunta on saanut aikoinaan lahjoituksia moskeijan ostamista varten kansainvälisiltä uskonoppineiden järjestöiltä, joita ovat muun muassa Ayatollah

Sistani ja Ayatollah Makarem-Shirazi. Yhdyskunta ei ota vastaan rahoitusta Veikkaukselta tai vastaavilta tahoilta eettisistä syistä (Bahmanpour 2020).

Valtion yleisavustuksen tuoma apu on yhdyskunnalle tyhjää parempi, vaikka se ei kata paljoa kuluista. Yhdyskunnan imaami Bahmanpourin mukaan verotusoikeutta voisi harkita myös muille uskonnollisille yhdyskunnille, aivan kuten Ruotsissa toimitaan (Bahmanpour 2020). Ruotsissa uskonnolliset yhdyskunnat voivat saada jäsenmaksunsa jäsenmaksunsa perittäviksi tietyin edellytyksin veronkannon yhteydessä samalla tavoin kuin Ruotsin kirkollismaksunsa. Tämän lisäksi uskonnolliset yhdyskunnat voivat saada valtionavustusta toimintaansa (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2005, 11). Julkinen sektori voisi tukea uskontokuntia rahoituksen lisäksi myös tiivistämällä yhteistyö julkisten toimijoiden ja uskontokuntien välillä (Bahmanpour 2020).

Suomen evankelis-luterilainen kirkko ja seurakunnat

Suomessa toimii evankelis-luterilainen kirkko, joka jakautuu paikallisseurakuntiin. Verotuksellisista syistä seurakunnat noudattavat kuntarajoja. Seurakunnat ovat kuitenkin itsenäisiä taloudellisesti, ja niillä on omat päättäjät, jotka valitaan seurakuntavaaleissa neljän vuoden välein (Perander 2020). Jäsenet kuuluvat siihen seurakuntaan, joka määräytyy kotikunnan mukaan (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2020b).

Kirkollisvero olisi oikeammin “seurakuntavero”, jota seurakunnan ansiotuloja saavat jäsenet maksavat palkastaan seurakunnan päättämän kirkollisveroprosentin mukaan. Seurakunnilla on myös muita varainhankinnan keinoja. Useimmilla seurakunnilla on kiinteää omaisuutta, josta ne saavat tuloja. Osalla kiinteä omaisuus juontaa juurensa Ruotsi-Suomen kuningaskuntaan noin 500 vuoden taakse, kun luterilaisuus tuli Suomeen. Tuolloin luterilainen kirkko oli osa Ruotsin kuningaskuntaa. Kuningas johti kirkkoa ja antoi maa-alueita seurakunnille, joiden tuotoilla ylläpidettiin kirkkoherraa ja toimintaa. Vuosisatojen saatossa on kertynyt lisää maaomaisuutta. Seurakunnat ovat myös ostaneet jonkin verran maata ja metsiä sijoitusmielessä. Joillain seurakunnilla on metsiä, ja nämä seurakunnat saavat tuloja puun myynnistä. Joillakin seurakunnilla on taas maaomaisuutta, josta ne saavat vuokratuloa. Tämä kiinteä omaisuus

on kuitenkin epätasaisesti jakautunutta, eikä kaikilla seurakunnilla ole sitä (Perander 2020).

Seurakunnat keräävät myös kolehteja, mutta sitä kerätään pääasiallisesti muuhun kuin seurakunnan omaan käyttöön, kuten vähävaraisille ja avun tarpeessa oleville esimerkiksi lähetystyöjärjestöjen kautta. Kirkolla ei ole virallista ohjeistusta sijoittamiseen, mutta suurin osa seurakunnista noudattaa vastuullisen sijoittamisen periaatteita. Esimerkiksi Kirkon eläkerahasto noudattaa eettisen sijoittamisen periaatteita. Nämä periaatteet ei ole kuitenkaan johdettu suoraan raamatusta (Perander 2020).

Teemahaastatteluiden yhteenveto

Uskonnollisten yhdyskuntien toteuttamassa varainhankinnassa ilmenee monia yhtäläisyyksiä. Seurakuntalaisten ja jäsenten antamat lahjoitukset ovat merkittävimpiä tulonlähteitä yhdyskunnille. Uskonnonvapauslain mukaan rekisteröidyillä yhdyskunnilla on mahdollisuus varsinaisen jäsenmaksun keräämiseen (L 06.03.2003/453, 10§). Se ei ole kuitenkaan aktiivisesti käytössä yhteisöissä.

Yksityistä rahoitusta saavat yhteisöistä kaikki. Rahoitusta saadaa pääosin lahjoitusten muodossa omilta jäseniltä. Moni uskonnollinen yhdyskunta on kansainväliseen verkostoonsa nähden taloudellisesti itsenäinen, mutta joissakin isoissa projekteissa kansainvälistä rahoitusta on hyödynnetty.

Lähes kaikki haastateltavista yhdyskunnista hakee opetus- ja kulttuuriministeriön yleisavustusta, jonka suuruus vaihtelee taas jäsenmäärien mukaisesti. Täyttä tyytyväisyyttä yleisavustukseen ei kuitenkaan ole, johtuen jäsenmäärään perustuvasta mallista. Monilla yhdyskunnilla on toiminnassaan mukana moninkertaisesti enemmän ihmisiä kuin virallisia jäseniä. Syynä ovat pääosin kulttuuriset eroavaisuudet ja tottumukset viralliseen toimintaan liittymiseen. Kiinnostusta verotusoikeutta kohtaan löytyy lähes kaikilta haastatelluilta yhteisöiltä. Vähintään selvitys verotusoikeuden mahdollistamisesta olisi toivottua pienten uskonnollisille yhdyskunnille osalta.

Taulukko 3: Vertailutaulukko haastateltujen uskonnollisten yhteisöjen varainhankinnasta ja tyytyväisyydestä nykyiseen valtionavustusjärjestelmään

	Yhteisön koko (arvio)	Jäsenmaksu	Yksityislahjoitukset	Julkinen rahoitus	Lahjoitukset ulkomailta	Tyytyväisyys yleisavustukseen	Kiinnostusta verotusoi-keuteen
Krishna-liike ISKCON Suomessa	1000+	Ei	Kyllä	Kyllä	Ei, paitsi yksityishenkilöiltä	On parempi kuin ei mitään	Kyllä
Suomen vietnamilaisten buddhalaisten yhdyskunta	n. 1000	Ei	Kyllä	Kyllä	Ei, paitsi yksityishenkilöiltä	On parempi kuin ei mitään	Ei
Suomen bahá'í-yhteisö	n. 700	Ei	Kyllä	Ei	Ei, paitsi projektituonnoksesta	Ei kantaa	Ei kantaa
Suomen Katolinen kirkko	15 000 +	Ei	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Resalat Islamilainen Yhdyskunta	n. 1000	Ei	Kyllä	Kyllä	Ei, paitsi projektituonnoksesta	On parempi kuin ei mitään	Kyllä

Taulukon vastaukset ovat kokonaiskuvaava havainnoivia. Laajemmat vastaukset löytyvät kutakin yhteisöä koskevasta kappaleesta.

7 YHTEENVETO USKONNOLLISTEN YHDYSKUNTIEN VARAINHANKINNASTA JA TUTKIMUKSEN TULOKSISTA

Valtionavustus rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille jaetaan opetus- ja kulttuuriministeriön yleisavustuksena, joka pohjautuu yhdyskunnan viralliseen jäsenmäärään. Toiminnan laajuus tai laajemman yleisön saavutettavuus ei lähtökohtaisesti vaikuta haettavan summan suuruuteen vaan myönnettävä summa määräytyy jäsenmäärän mukaisesti. Muissa opetus- ja kulttuuriministeriön avustuskohteissa uskonnolliset yhdyskunnat eivät ole etusijalla, vaan hakijoiden joukossa voi olla muitakin oikeustoimikelpoisia yhteisöjä (yhdistyksiä ja säätiöitä).

Ideariihityöpajan osallistujat nostivat ehdotuksissaan useimmin esille ruoka-, kirja- ja tavaramyynnin. Toiseksi suosituimpana ehdotuksena oli kurssi- ja leiritoiminnan järjestäminen laajemmalle yleisölle. Tilojen vuokraamisen mahdollisuus nousi useassa

ehdotuksessa esille, mutta ei päätenyt lopulliseen listaukseen. Vaikka suurin osa ehdotuksista oli myyntipainotteisia, myös Krishna-liikkeen yhteisöön panostaminen ja liikkeen vahvuuksien korostaminen nousi esille monessa kohdassa. Suurin osa ideoista ei vaadi suurta rahallista sijoitusta ja kaikki ideat ovat lähtökohtaisesti toteuttamiskelpoisia.

Vertailuarvioinnista saadut tulokset vahvistavat monipuolisen varainhankinnan merkitystä, mutta myös Krishna-liikkeen temppelien toteuttaman varainhankinnan samankaltaisuutta. Lontoon Hare Krishna -temppelin ruokamyynä on suurin tulonlähde. Toiseksi eniten tuloja temppeli kerää jäsenistöltään lahjoitusten muodossa. Varsinaisten Krishna-tietoisuuden harjoittajien lisäksi myös yleisemmin hindulaisuutta harjoittavat ihmiset lahjoittavat temppelin toimintaan. Krishna-liikkeen kirjojen myynä on kolmanneksi eniten tuloja kerryttävä varainhankintakeino Lontoon temppelissä. Kööpenhaminan temppelin varainhankinta koostuu myös ruoka- ja kirjamyynnistä ja yhteisön jäsenten lahjoituksista. Kööpenhaminassa ylivoimaisesti suurin tulon lähde on kuitenkin lahjoitukset, ja pienempi osuus tuloista tulee ruoka- ja kirjamyynnistä. Toisin kuin Suomessa, kummallakaan Lontoon tai Kööpenhaminan temppelistä ei ole aktiivista julkista varainkeruuta eivätkä he ole hakeneet tai saaneet valtion myöntämiä avustuksia toimintaansa.

Uskonnollisten yhdyskuntien toteuttamassa varainhankinnassa ilmenee kaksi pääasiallista varainhankintalähdettä, jotka ovat yhtäläisiä lähes kaikille yhteisöille. Ne ovat yhteisön jäsenten antamat lahjoitukset sekä opetus- ja kulttuuriministeriön yleisavustus. Näistä merkittävin tulonlähde on lahjoitukset. Haastatelluilla uskonnollisilla yhdyskunnilla ei kuitenkaan ole virallista jäsenmaksua yhteisönsä jäsenille. Lähes kaikkien yhdyskuntien toiminnassa on mukana moninkertaisesti enemmän ihmisiä kuin heidän virallinen jäsenmääränsä on. Syynä tähän ovat pääosin kulttuuriset eroavaisuudet ja tottumukset viralliseen toimintaan liittymiseen. Tästä syystä täyttä tyytyväisyyttä opetus- ja kulttuuriministeriön yleisavustusmalliin ei ole. Malli on haastateltujen yhteisöjen edustajien mielestä kuitenkin parempi kuin ei mitään. Kiinnostusta jonkinlaiseen verotusoikeuteen löytyy lähes kaikilta haastateltavilta yhteisöiltä.

8 POHDINTA JA PÄÄTELMÄT

Kehittämistyön tavoitteena oli laatia varainhankintasuunnitelma Krishna-liikkeelle sekä tutkia, miten eri uskonnolliset yhdyskunnat toteuttavat varainhankintaansa. Krishna-liikkeen varainhankintasuunnitelma on laadittu kehittämismenetelmien tulosten ja tietoperustan poimintojen pohjalta. Ideariihityöpajassa nousseet ideat ovat käytännönläheisiä uusia ideoita, joita olen varainhankintasuunnitelmassa hyödyntänyt. Näiden varainhankintaideoiden toteuttaminen on mahdollista myös Krishna-liikkeen nykyisillä resursseilla. Vertailuarvioinnissa korostui myös kuinka samanlaisia keinoja Krishna-liikkeen temppelit hyödyntävät varainhankinnassa (kirja- ja ruokamyynit sekä lahjoitukset). Kuitenkin innovatiiviset tavat toteuttaa näitä keinoja tuovat varmasti lisäarvoa rahoituksen keräämiseen. Esimerkiksi Lontoon Krishna-temppelin toteuttama digitaalinen varainkeruu korttimaksupäätteiden avulla on nykyaikainen tapa kerätä kolehtia. Ideariihen ja vertailuarvioinnin lisäksi varainhankinnan ideoita haettiin myös tutkimuksen kautta, jossa selvitettiin miten muut uskonnolliset yhteisöt toteuttavat varainhankintaansa Suomessa. Uskonnollisten yhdyskuntien toteuttama varainhankinta toteutetaan pääosin lahjoitusten ja valtionavustuksen kautta.

Toimintaympäristöä tarkasteltaessa selvisi, että valtion myöntämä taloudellinen tuki on monille uskonnollisille yhteisöille todella vähäinen. Uskonnonvapauden liittyen moni asia kuten oman uskonnonopetus kouluissa, uskonnon harjoittaminen ja hautauspalveluiden käyttäminen on kuitenkin mahdollistettu myös vähemmistöuskonnoille. Näiden mahdollisuuksien jatkuminen on merkittävää uskonnonvapauden toteutumisen kannalta.

Työssäni olisin voinut vertailla rekisteröityjen uskonnollisten yhdyskuntien lisäksi myös laajemmin yhdistysten ja järjestöjen varainhankintakeinoja. Lopulta päädyin pitäytymään ytimekkäästi juuri uskonnollisten yhteisöjen varainhankinnassa, sillä heidän toimintaympäristönsä on erilainen kuin aatteellisten tai yleishyödyllisten yhdistysten toimintaympäristö. Varainhankintasuunnitelman olen pyrkinyt räätälöimään juuri tilaajalle sopivaksi suunnitelman toteuttamisen helpottamiseksi. Työstä voisi olla hyötyä muillekin uskonnollisille tai kulttuurillisille järjestöille, jotka työskentelevät samanlaisessa toimintaympäristössä. Olen soveltanut saamaani tietoa sekä ymmärrystäni toimintaympäristöstä varainhankintasuunnitelma laatiessani. Varainhankintasuunnitelma on ensimmäinen askel kohti monipuolista varainkeruuta. Suunnitelma ei

ole laaja opas, vaan pikemminkin ehdotus varainhankintakeinoista, jotka voisivat tukea Krishna-liikettä taloudellisen tasapainon saavuttamiseksi. Varainhankintasuunnitelman tueksi on suositeltavaa laatia erillinen toimintasuunnitelma, jossa voi syventyä eri varainhankintakeinojen toteuttamiseen.

Tilaajan arviointi

Opinnäytetyön ja varainhankintasuunnitelman arviointi toteutettiin tilaajan edustajan Tapio Paljakan kanssa kasvotusten 21.4.2020. Arvioinnissa esittelin työn kokonaisuudessaan sekä kävimme yksityiskohtaisesti läpi työn lopputuotetta eli Krishna-liikkeen varainhankintasuunnitelmaa. Tapio Paljakka, Krishna-liikkeen johtaja arvioi lopputuotetta suullisesti 21.4.2020 ja antoi seuraavaa palautetta:

”Olemme hyvin tyytyväisiä Gurmanna Sainin tekemään opinnäytetyöhön ja tutkimukseen. Se on johdonmukainen ja siinä on hyvin laajalla mittakaavalla pystytty tutkimaan varainhankinnan eri muotoja, niin kansainvälisen Krishna-liikkeen sisältä kuin muista uskonnoista. Nämä saadut tulokset auttavat Suomen Krishna-liikettä kehittämään omaa varainhankintaansa. Hieno erikoisuus oli varainhankinnan aivoriihi, joka toteutettiin Krishna-liikkeen jäsenistön keskuudessa. Sen tulokset ovat lupaavia ja suurin osa niistä välittömästi hyödynnettäviä. Lopputuotteen, varainhankintasuunnitelman kahdeksan kohtaa ovat käytännöllisiä ja helposti toteuttamiskelpoisia. Olemme kiitollisia Gurmanna Sainille tästä erinomaisesta työstä ja sen tärkeistä käytännönläheisistä tuloksista.” (Paljakka 2020c).

Tilaajan tyytyväisyys opinnäytetyöhön ja varainhankintasuunnitelmaan on minulle työn tekijänä merkittävä asia. Olen kiitollinen, että tilaaja näkee työn hyödyllisenä ja käytännöllisenä.

LÄHTEET

Anttila, Elina 2020. Hallitussihteeri. Puhelinhaastattelu 20.3.2020. Haastattelija: Gurmman Saini.

Bahmanpour, Abbas 2020. Imaami. Sähköpostihaastattelu 30.3.2020. Haastattelija: Gurmman Saini.

CAN 222 1§

http://www.vatican.va/archive/cod-iuris-canonici/eng/documents/cic_lib2-cann208-329_en.html#TITLE_I.

Central European University 2020. The power of 1 %. Viitattu 14.4.2020
<https://www.ceu.edu/onepercent>

Eduskunta 2019. Täysistunnon pöytäkirja 87/2019. Viitattu 5.4.2020
https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/PoytakirjaAsiakohta/Sivut/PTK_87+2019+3.aspx

Edwards, James 2020. Tempelipresidentti. Puhelinhaastattelu. 17.3.2020. Haastattelija: Gurmman Saini.

Governing Body Commission of ISKCON 2020a. What is the GBC? Viitattu 8.4.2020
<http://gbc.iskcon.org/what-is-the-gbc/>

Governing Body Commission of ISKCON 2020b. Governance Structure. Viitattu 8.4.2020
<https://gbc.iskcon.org/governance-structure/>

Gov.uk 2020. Donating to the charity. Gift Aid. Viitattu 8.4.2020.
<https://www.gov.uk/donating-to-charity/gift-aid>

HE 75/2015. 2015. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kirkkolain muuttamisesta, evankelis-luterilaisen kirkon työmarkkinalaitoksesta annetun lain kumoamisesta sekä evankelis-luterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista annetun lain 3 §:n ja evankelis-luterilaisen kirkon työehtosopimuksista annetun lain 1 §:n muuttamisesta ja siitä. Annettu 22.10.2015. Viitattu 17.03.2020. <https://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2015/20150075>

Hiitola, Joni 2020. Hallitusneuvos. Puhelinhaastattelu 27.2.2020. Haastattelija: Gurmman Saini.

Jelli.fi 2019. Yhdistyksen rahoitus ja varainhankinta. Viitattu 14.4.2020
<https://www.jelli.fi/jarjestotoiminta/yhdistyksen-rahoitus-ja-varainhankinta/>

Jensen, Leif 2020. Tempelipresidentti. Sähköpostihaastattelu 18.3.2020. Haastattelija: Gurmman Saini.

Katolinen kirkko Suomessa 2020a. Viitattu 18.4.2020. <https://katolinen.fi/>

Katolinen kirkko Suomessa 2020b. Jäsenmaksu. Viitattu 22.4.2020.

<https://katolinen.fi/jasenmaksu/>

Kirkko ja valtio -komitea 1977. Komiteamietintö 1977:21. Helsinki: Valtion painatuskeskus.

Krishna-liike ISKCON Suomessa 2020a. Meistä. Viitattu 14.4.2020.

<https://krishna.fi/meista/>

Krishna-liike ISKCON Suomessa 2020b. Temppelein ylläpito. Viitattu 20.4.2020

<https://krishna.fi/temppele-yllapito/>

L 06.03.2003/453. Uskonnonvapauslaki. Viitattu 17.03.2020. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2003/20030453>

L 05.07.2019/863. Rahankeräyslaki. Viitattu 17.03.2020. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20190863>

L 10.04.2015/430. Laki valtion rahoituksesta evankelis-luterilaiselle kirkolle eräisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin. Viitattu 17.03.2020. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150430>

Nectar of Instruction 1975. An Authorized English Presentation of Sri Rupa Gosvami's Upadesamrta. Translated by Srila Prabhupada. Los Angeles, California, USA: Bhaktivedanta Book Trust.

Nyman, Tuula 2020. Taloudenhoitaja. Sähköpostihaastattelu 16.3.2020. Haastattelija: Gurmman Saini.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020a. Kirkollisasiat. Viitattu 5.4.2020

<https://minedu.fi/kirkollisasiat>

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020b. Avustukset. Viitattu 5.4.2020.

<https://minedu.fi/avustukset>

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020c. Viitattu 5.4.2020.

https://minedu.fi/avustukset/avustus/-/asset_publisher/uskontojen-vuoropuhelunedistaminen

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2005. Rekisteröityjen uskonnollisten yhdyskuntien valtionavustustyöryhmän mietintö. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2005:15. Viitattu 17.3.2020. <http://urn.fi/URN:ISBN:952-442-917-9>

Opetushallitus 2020. Uskonnon oppimäärät. Viitattu 25.4.2020.

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/uskonnon-oppimaarat-o>

Paljakka, Tapio 2020a. Suullinen tiedonanto. 29.3.2020.

Paljakka, Tapio 2020b. Krishna-liikkeen johtaja. Helsinki. Teemahaastattelu 13.4.2020. Haastattelija: Gurmman Saini.

Paljakka, Tapio 2020c. Krishna-liikkeen johtaja. Työn arviointi. 21.4.2020.

Pasinato, Marco 2020. Asiainhoitaja. Puhelinhaastattelu 17.3.2020. Haastattelija: Gurmman Saini.

Patentti- ja rekisterihallitus 2020. Tilastotietoa sisältävät taulukot lähetetty opinnäytetyön kirjoittajalle 4.3.2020.

Perander, Pasi 2020. Taloussuunnittelupäällikkö. Helsinki. 19.3.2020
Haastattelija: Gurmman Saini

Resalat Islamilainen Yhdyskunta 2020. Resalatista. Viitattu 10.4.2020.
<https://www.resalat.fi/resalatista>

Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2020a. Valtionkirkko ja kansankirkko. Viitattu 14.4.2020.
<https://evl.fi/tietoa-kirkosta/kirkko-ja-yhteiskunta/valtionkirkko-ja-kansankirkko>

Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2020b. Liity kirkkoon. Viitattu 9.4.2020.
<https://evl.fi/tietoa-kirkosta/jaseninfo/liity-kirkkoon#11acb7d8>

Uskonnonvapauskomitea 2001. Komiteanmietintö 2001:1. Helsinki: Edita.

Verohallinto 2020. Tuloverotus. Julkisyhteisöt. Viitattu 5.4.2020
<https://www.vero.fi/yriytykset-ja-yhteisot/tietoa-yriytysverotuksesta/tuloverotus/julkisyhteisot/>

Vuokko, Ari 2020. Varapuheenjohtaja. Puhelinhaastattelu 18.3.2020. Haastattelija: Gurmman Saini.

LIITTEET

Liite 1. Ideariihityöpajan ohjeet sähköpostilla

VAIHE 1:

Hare Krishna,

Kiitos, että suostuite osallistumaan opinnäytetyössäni käytettävän menetelmän, ideariihen toteuttamiseen. Ideariihen tarkoituksena aktivoida uudet ja innovatiiviset tavat toteuttaa varainhankintaa Krishna-liikkeelle. Lopulliset ehdotukset tulevat Gurmänn Sainin eli minun opinnäytetyöhöni, joita sitten jatkojalostetaan.

Yleistä

Tässä ideariiheessä ovat mukana kahdeksan henkilöä, jotka toimivat Krishna-liikkeessä eri palveluksissa johtotasolta aktiiviseen vapaaehtoiseen, temppelein asukkaasta aktiiviseen lahjoittajaan. Tämä ideariihi toteutetaan koronaviruspandemiasta johtuen sähköpostitse omalla ajallaan, kuitenkin niin että pidetään huolta määräajoista.

Tehtävänanto

Tässä ideariihessä tehtävänä on keksiä enintään kymmenen **uutta** varainhankinnan keinoa Krishna-liikkeelle. Tehtävänanto on vapaa, eikä rajoituksia varainhankinnan keinoille ole. Kuitenkin niin, että keinot tulisi olla Krishna-liikkeen periaatteiden mukaisia (ei siis uhkapelit yms.)

Krishna-liikkeessä on käytössä tällä hetkellä mm. seuraavia varainhankintalähteitä: kirjamyynä, ruokamyynä, vapaamuotoiset lahjoitukset yhteisön jäseniltä sekä opetus- ja kulttuuriministeriön jäsenmäärään perustuva yleisavustus. Näitä ei saa listata uudestaan, ellei alkuperäinen konsepti muutettu.

Palautus

Kun olette keksineet varainhankintakeinot, niin palauttakaa ne aivoriihen vetäjälle eli minulle yksityisviestillä. Aikaa ensimmäisellä kierroksella on 36 tuntia. Palautus viimeistään 15.4. kello 23.59 Tämän jälkeen ohjeistan teitä jatkotoimenpiteistä.

Kiitos paljon. Vastaa mielelläni kysymyksiin.

VAIHE 2:

Kiitos kaikille ehdotuksista!

Tässä ovat toisen kierroksen ohjeet:

Jokainen osallistuja on saanut pisteytettäväksi toisen osallistujan ehdotuslistan. Löydätte tämän listan viestin lopussa. Jokainen osallistuja valitsee saamasta listastaan **2 mieleistä varainhankintaehdotusta**. Jos teillä oli samanlainen idea kuin toisella osallistujalla, pyrittehän valitsemaan jonkun toisen ehdotuksen.

Aikaa valitsemiseen on 24 tuntia. **Palautus 17.4. kello 12.00 mennessä.** Palauttakaa lempiehdotuksenne minulle yksityisviestillä.

PS. Kaikki ehdotukset otetaan kuitenkin talteen ja ne lähetään temppelin johdolle, joten ei ole pelkoa siitä, etteikö teidän antamat ehdotukset oteta huomioon. Pidättehän tämän mielessä, kun valitsette kaksi parasta ehdotusta saamastanne listasta.

Liite 2. Vertailuarviointi (benchmark) kysymykset

1. How does ISKCON in your country do fundraising?
2. Do you get funds from the state government or city government?
3. Do you need permission for public fundraising from the government?
4. What are the best options of fundraising in your country? What ways of fundraising have failed?
  - a) How much is the temple income in percentage?
  - b) How much are the monthly costs of your temple?

Liite 3. Teemahaastattelukysymykset muut uskonnolliset yhdyskunnat Suomessa

1. Kuinka suuri on teidän uskonnollinen yhdyskuntanne (jäsenet ja henkilökunta)?
  - a. Millainen on yhteisönne rakenne Suomessa?
  - b. Onko paikallisseuroja?
2. Onko teillä jäsenmaksua tai kulttuurista velvoitetta "maksaa" seurakunnalle jäsenmaksua?
  - a. Jos joo, onko pelkoa, että jäsenet eroavat maksun myötä?
3. Mitä varainhankinnan keinoja teillä on käytössä? - Miten saatte tuloja?
  - a. Julkinen rahoitus
  - b. Yksityinen rahoitus
  - c. Perittekö jäsenmaksua?
  - d. Onko ulkomaista rahoitusta esim. kattojärjestöjen kautta?
4. Onko varainhankinnalle filosofista estettä?
  - a. uhkapelit, verot, arpajaiset
5. Oletteko tyytyväisiä nykyiseen OKM:n valtionapujärjestelmään?
6. Tulisiko jokaiselle uskonnolliselle yhdyskunnalle taata verotusoikeus vai onko nykyinen määrärahajärjestelmä hyvä?

7. Näettekö, että kirkon tulisi olla samalla viivalla muiden yhteisöjen kanssa esim. verotuksen suhteen?

8. Miten julkinen sektori voisi tukea yhteisöä paremmin?

Liite 4: Teemahaastattelukysymykset evankelis-luterilainen kirkko (kirkkohallitus)

1. Millainen on evankelis-luterilaisen kirkon rakenne Suomessa?
2. Miten kirkko saa tuloja? Mitä varainhankinnan keinoja teillä on käytössä?
3. Miten tulot jaetaan seurakuntien kesken? Ovatko seurakunnat itsenäisiä taloudellisesti?
4. Onko seurakunnilla muitakin varainhankinnan keinoja käytössä? Pärjätäänkö pelkillä verotuloilla?
  - a. Millä tavalla nuo mainitsemasi kiinteät omaisuudet ovat kertyneet?
5. Koetteko, että julkisten tahojen kuten ministeriöiden yms. tulisi tukea uskonnollisia yhteisöjä enemmän?
6. Näettekö, että kirkon tulisi olla samalla viivalla muiden yhteisöjen kanssa esim. verotuksen suhteen?
7. Onko teillä ohjeistuksia eettiseen varainhankintaan seurakunnille vai onko lain puitteissa kaikki sallittua? Esim. arpajaiset yms.
8. Näkyykö kirkollisverojen maksajien suunnalta vastustusta tai kirkosta eroamista verotusasioiden takia esim. vähävaraisten toimesta?

Liite 5.

Varainhankintasuunnitelma,

Krishna-liike ISKCON Suomessa

Krishna-liike ISKCON Suomessa on rekisteröity uskonnollinen yhdyskunta, joka ei tavoittele voittoa. Varainhankintasuunnitelman tarkoituksena on kehittää Krishna-liikkeen varainhankintaa ja luoda taloudellista tasapainoa monipuolisten tulon lähteiden kautta. Tämä suunnitelma on Krishna-liikkeen Gurmanna Sainilta tilaaman opinnäytetyön, (*Pienten uskonnollisten yhdyskuntien varainhankintaa kehittämässä. Case: Krishna-liikkeen varainhankintasuunnitelma*), lopputuote.

Opinnäytetyössä on käytetty kolmea kehittämistyön menetelmää, jotka ovat ideariihityöpaja Krishna-liikkeen aktiivisten toimijoiden kanssa, vertailuarviointi Lontoon ja Kööpenhaminan Krishna-temppelien varainhankinnasta sekä teemahaastattelut muiden uskonnollisten yhteisöjen toteuttamasta varainhankinnasta Suomessa. Saatujen tulosten lisäksi suunnitelmaa laatiessa on sovellettu laajasti tietoa toimintaympäristöstä sekä hyödynnetty opinnäytetyössä käytettyä tietoperustaa.

Varainhankintasuunnitelman järjestelmällinen toteuttaminen asettaen lyhyen aikavälin tavoitteita on suositeltavaa. Suunnitelma ei ole lopullinen opas vaan jokaista varainhankintaehdotusta toteuttaessa on hyvä laatia erikseen operatiivinen toimintasuunnitelma. Ehdotuksia toteuttaessa on hyvä valita yksi tai useampi vastuuhenkilö tai tiimi, joiden tehtävänä on vastata toteuttamistyöstä ja raportoida siitä sovitusti Krishna-liikkeen johdolle.

Jokainen varainhankintakeino on esitetty omana väliotsikkonaan. Väliotsikon alla on laajempi kuvaus, toteuttamistapa, perustelut, ehdotus vastuuhenkilö(i)stä sekä mahdollinen lisäehdotus tuomaan ehdotukselle lisäarvoa. Kaikki ehdotukset eivät välttämättä tuota tuloja heti, mutta niiden järjestelmällinen toteuttaminen mahdollistaa monipuolisen tulolähteiden aktivoimisen. Krishna-liike voisi suunnitella ehdotusten toteuttamista osana perustoimintaa tai laatia niistä erillisiä hankesuunnitelmia.

1. Krishna-liikkeen jäsenmäärän lisääminen

Krishna-liikkeessä on mukana reilusti yli parisataa seurakuntalaista ja tuhansia aktiivisia kävijöitä. Aktiivisista kävijöistä löytyy varmasti moni potentiaalisia henkilöitä, jotka voisivat liittyä Krishna-liikkeen viralliseksi jäseneksi. Aktiivisten toimijoiden liittyminen jäseneksi kuvaisi paremmin virallisissa yhteyksissä liikkeen kokoa. Jäsenmäärä vaikuttaa myös Krishna-liikkeen saamaan opetus- ja kulttuuriministeriön yleisavustuksen suuruuteen, mikä voisi tältä osin moninkertaistua. Jäsenyydelle tulisi myös luoda arvo. Arvon myötä liike voisi vastata kysymykseen, miksi juuri Krishna-liikkeeseen tulisi liittyä.

Jäsenmäärän kasvattamiseen tarvitaan patentti- ja rekisterihallituksen (PRH) jäsenlomake sekä vapaamuotoinen lista potentiaalisista henkilöistä, joita lähestyä asian tiimoilta. Jäseneksi hyväksyminen tapahtuisi kuitenkin Krishna-liikkeen yhdyskuntajärjestyksen mukaisesti.

Päävastuu ehdotuksen toimeenpanosta voisi olla esimerkiksi Krishna-liikkeen hallituksella ja jäsenrekisterivastaavalla.

Lisäehdotus: Krishna-liike voisi miettiä myös jäsenmaksun asettamista jäsenilleen, sillä jäsenmaksu suuruus ei vaikuta opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämään yleisavustuksen suuruuteen. Jäsenmaksun asettaminen vaatii myös aktiivista maksun seuranta. Jäsenmaksun asettamisesta on suositeltavaa keskustella laajemmalla porukalla, ettei pelko jäsenmaksusta aiheuta jäsenten eroamia liikkeestä.

2. Sponsorointimahdollisuudet ja digitaalinen lahjoitus

Krishna-liike järjestää viikoittaisen sunnuntaijuhlan lisäksi kymmeniä isoja uskonnollisia festivaaleja. Näihin juhliin voisi pyytää lahjoituksia sekä mainostaa mahdollisuuksia sponsoroida näitä tilaisuuksia. Lahjoitusmahdollisuudet olisi hyvä tarjota myös digitaalisena jo kuukausia ennen varsinaista juhlapäivää. Nettisivuilla voisi olla oma kohtansa festivaalilahjoituksille ja lahjoituskohteille, joita voisivat olla esimerkiksi rukoushetket tai ruokailun sponsorointi. Lahjoituksia voisi pyytää myös tempelin päivittäisten ylläpitokulujen kattamiseen. Lisäksi kansainvälisten kunniavieraiden ja henkisten opettajien vierailuista aiheutuvat kulut, kuten lentoliput ja majoitus, voisivat olla lahjoituskohteina.

Lahjoitusmahdollisuudet voisivat olla viikoittaisia, kuukausittaisia, tapahtuma- ja vierailukohtaisia tai vapaita yleislahjoituksia.

Vastuuhenkilöinä voisi toimia liikkeen johtoryhmästä taloudenhoitajan lisäksi yhdestä kahteen tapahtumatiimin jäsentä, jotka myös mainostaisivat säännöllisesti näitä lahjoitusmahdollisuuksia.

Lisäehdotus: Rahalahjoitusten lisäksi mahdollisuutta myös ruoka-ainelahjoituksiin voisi mainostaa.

3. Food for life-ilmaisuokajakelu avustusten voimin

Krishna-liikkeellä on maailmanlaajuisesti tunnettu Food For Life -ilmaisuokajakelun konsepti. Food for Life:a varten voisi hakea julkisen tai yksityisen sektorin avustuksia. Avustusten hakeminen hyväntekeväisyysprojektiin ei varsinaisesti ole varainhankintaa, mutta se tukisi taloudellisesti yhtä liikkeen yhteen päätoiminnoista, pyhitetyn kasvisruoan (prasadamin) jakelua. Hyviä esimerkkejä Food for Life -konseptin

toimivuudesta löytyy esimerkiksi Latviasta, jossa Krishna-liike toteuttaa ilmaisruokajakelua yhdessä paikallisen Punaisen Ristin kanssa.

Food for Life -ilmaisruokajakelun toimivuuden ja jatkuvuuden kannalta on hyvä valita 3-5 hengen tiimi toteuttamaan jakelua kokonaisvaltaisesti. Tiimin tehtäviin kuuluisi muun muassa avustushakemusten kirjoittaminen, markkinointi, ruoan valmistus, sen toimittaminen jakelupaikalle sekä jakaminen.

Lisävinkki: Jos konsepti on aktiivinen ja tavoittaa lähipiiriä laajempaa yleisöä on suositeltavaa keskustella valtion päättäjien kanssa Krishna-liikkeen erityistarpeista. Parhaimmassa tapauksessa toimivaa Food for Life -konseptia varten voisi saada valtion talousarvioon sidottua avustusta. Tämä vaatii aktiivista vuorovaikutusta päättäjien kanssa. Projektia varten on suositeltavaa myös tarkastella mahdollisuutta hakea kunallista avustusta tai Euroopan unionin hankerahoitusta.

4. Seremonioiden mainostaminen

Krishna-tietoisuudessa ja hindulaisuudessa on tärkeää teettää seremonioita elämän eri vaiheissa. Suomessa perinteisten seremonioiden osajia on todella vähän ja suurin osa seremoniapapeista on Krishna-tietoisuuden harjoittajia ja aktiivisia jäseniä. Krishna-liike voisi aktiivisemmin mainostaa seremoniapalvelun olemassaoloa. Seremoniat voisivat tuottaa Krishna-liikkeelle tuloja, sillä kulttuurisesti seremonian papille on tapana antaa lahjoitus. Usein seremonian tilaaja ei ole tietoinen suositeltavan lahjoituksen suuruudesta. Siksi olisi suositeltavaa laatia esimerkkihinnasto eri seremonioille. Mainostamisen yhteydessä temppele voisi teologisessa mielessä korostaa seremonian merkitystä. Ennen palvelun mainostamista on suositeltavaa sopia seremoniapappien kanssa heidän käytettävyytensä ja kartoittaa mitkä kaikki seremoniat ovat Suomessa mahdollisia.

Vastuuhenkilöinä voisi toimia seremoniapappien lisäksi myös Krishna-liikkeen markkinointitiimin jäseniä.

Lisäehdotus: Jo tehtyjä sekä tulevia seremonioita voisi tilastoida. Lisäksi, jos mahdollista, tulisi jakaa asiakkaiden kokemuksia seremonioista palvelun mainonnassa. Seremonioiden yhteydessä voisi myös tarjota mahdollisuutta sponsoroida Krishna-liikkeen päivittäisiä aktiviteetteja esimerkiksi sunnuntaijuhlia tai lahjoittaa perheenjäsenten merkittävien juhla- tai muistopäivien kunniaksi.

5. Kurssitoiminta

Krishna-liikkeen opetuksia voisi tarjota myös kurssien muodossa. Kurssit, kuten ruoanlaittokurssit, meditaatiotyöpajat, intialaisten soittimien soittokurssit tai kesäretirit voisivat houkuttaa myös yhteisön ulkopuolelta tulevia henkilöitä. Kurssit

voisi toteuttaa erillisen Krishna-liikkeen perustaman kansanopiston kautta tai yhteistyössä avointen yliopistojen tai muiden oppilaitosten kanssa.

Vastuu kurssitoiminnasta tulisi olla tiimillä yksittäisten henkilöiden sijaan. Kurseja varten tulisi laatia kurssin ohjaajien johdolla opetussuunnitelmat, toteuttaa käytännön järjestelyt ja sitten vasta markkinoida kurseja.

Kurssitoiminnan kehittämiseksi on hyvä harkita kurssitoiminnan digitalisointia ja sitä kautta saavutettavuuden mahdollistamista myös etäosallistujille. Kurssitoiminta tukee vahvasti myös liikkeen perustoimintoja, kuten saarnausta.

6. Maksulliset luentotilaisuudet ja puhujapankki

Krishna-tietoisuuden luennoitsijat ja papit voisivat luennoida ja opettaa myös muualla kuin temppeilyympäristössä korvausta vastaan. Luentojen tai puheiden pitäminen korkeakouluissa, päättävissä asemissa oleville henkilöille, yrityksille tai muille kiinnostuneille voisi vahvistaa temppelein varainhankintaa. Maksulliset luennot ovat konseptina kansainvälisesti Krishna-liikkeelle tuttu esimerkiksi Mumbain Chowpatty-temppelein kautta, jossa henkinen opettaja Radhanath Swami ja hänen läheiset oppilaansa, kuten Gauranga Das ja Gour Gopal Das saavat lukuisia kutsuja eri tilaisuuksiin puhumaan päättäjille ja yritysjohtajille. Nämä maksulliset puhujatilaisuudet eivät ole ristiriidassa saarnaustyön kanssa, sillä temppeleillä pidettävät luennot ovat aina maksuttomia ja avoimia kaikille.

Krishna-liikkeen saarnaajat ja luennoitsijat opettaisivat käytännön elämäntaitoja, kuten esimerkiksi johtamista, sosiaalista ja myötätuntoista vuorovaikutusta, meditaatiota ja mielenrauhaa sekä terveellistä elämäntapaa.

Ensiksi olisi suotavaa kysyä liikkeen menestyksekkäimpien puhujien käytettävyyttä. Tämän jälkeen tulisi kartoittaa mistä aiheista puhujilla on ammattitaitoa, käytännön kokemusta tai oivallusta. Näistä puhujista muodostuisi puhujapankki, jota Krishna-liike pystyy palveluna ylläpitämään. Pelkkä puhujien ja aiheiden miettiminen ei takaa mahdollisuuksia, että pääsee puhumaan tilaisuuksiin. Tärkeää on markkinoida palvelun saatavuutta, jotta tilaisuuksien järjestävät osaavat kutsua Krishna-liikkeen edustajia puhumaan. Parhaiten kutsuja tilaisuuksiin saa, jos puhuja on taitava esiintyjä.

Markkinoinnin osalta puhujapankki voisi olla tilattavan palveluna mainittu liikkeen verkkosivuilla. Palvelua voisi mainostaa myös sosiaalisessa mediassa. Puhujapankin sivuilla asiakas voisi tarkastella puhujia heidän osaamisalueidensa kautta. Sivujen kautta puhujan voisi tilata omiin tilaisuuksiin. Puhujapankin kautta liike voisi saada tietyn osuuden maksettavasta palkkiosta. Loput menisivät itse puhujalle. Tämä edistäisi Krishna-tietoisuuden tunnettavuutta ja samalla toisi tuloja temppeleille.

Vastuuhenkilöinä on suositeltavaa olla 3-5 hengen tiimi, joka vastaa puhujien manageroinnista, tilausten vastaanottamisesta ja markkinoinnista. Vastuuhenkilöt voisivat myös perehtyä tarkemmin alaan ja selvittää millaisista tilaisuuksista tulisi pyytää minkäkin suuruinen palkkio. Puhujakeikkoja ei tulisi sekoittaa perinteisen Krishna-liikkeen edustustehtävän kanssa, vaan kyse on enemmänkin maksullisiin seminaareihin tai muihin tilaisuuksiin osallistumisesta, mikä vaatii paljon ennakotyötä.

7. Krishna-tietoisuudessa hyödynnettävien tavaroiden maahantuonti ja myynti

Krishna-liikkeellä on vahva toimintaympäristön tuntemus, mitä voisi hyödyntää myös Krishna-tietoisuudessa hyödynnettävien tarvikkeiden, kuten kirjojen, soitinmien, vaatteiden, korujen tai tuoksuöljyjen maahantuonnissa ja myynissä esimerkiksi verkkokaupan kautta.

Maahantuonti ja myyntityö vaatii pääomasijoitusten lisäksi myös päätoimisia henkilöitä ylläpitämään verkkokaupan valikoimaa, ottamaan tilauksia vastaan ja toimittamaan niitä ostajille. Verkkokaupan ylläpidon päävastuullisina henkilöinä voisivat toimia seurakuntalaiset tai muu palkattu henkilökunta.

8. Sisällöntuotanto ja kaupallistaminen

Krishna-liike voisi tuottaa Krishna-tietoisuuteen liittyviä videoita, podcasteja ja aikakauslehtiä. Tuotetut sisällöt olisivat erillisiä Krishna-liikkeen saarnaustoiminnoista. Päivittäisiä luentotilaisuuksia ei ole tarkoitus kaupallistaa, vaan tuotettu sisältö liittyisi enemmänkin kulttuuriin ja elämäntapaan, kuten munkkien elämään ja seurakuntalaisten arkeen. Ehdotuksen toimeenpaneminen kytkeytyy myös varsinaiseen toimintaan, sillä se lisää tunnettua ja voi sitouttaa liikkeen toimintaan digitaalisesti. Suomessa ei tällä hetkellä ole muita Veda-filosofiaan tai hindulaisuuteen liittyviä sisällöntuottajia.

Varsinaisesti edellä mainittujen medioiden tuottaminen ei ole varma tulonlähde, mutta katsoja- ja lukijamääriin perustavat mainostulot voivat tuoda lisätienestettä Krishna-liikkeelle. Temppele voisi toteuttaa mainosmyyntiä tuotettuihin sisältöihin ja tehdä kaupallista yhteistyötä periaatteidensa mukaisesti.

Kokonaisuuden tuottamiseen ja pyörittämiseen tulisi vähintäänkin olla noin viiden hengen tiimi, jonka tehtäviin kuuluisi sisällön ideointi, tuottaminen, leikkaaminen, markkinointi ja mainosmyynti. Tehtävä soveltuu hyvin seurakuntalaisille.

Loppusanat

Moni keinoista voivat olla jo käytössä, mutta jatkuva keinojen nykyaikaistaminen ja arviointi on tärkeää esimerkiksi puolivuositain. Tarjottavien palveluiden markkinointi ja oleellisen tiedon löytäminen yhdestä paikasta helpottaa kokonaiskuvan ymmärtämistä. Osa ehdotuksista on vahvasti elinkeinotoiminnan puolella. Krishna-liikkeen tulisi huomioida tämä seikka toteuttaessaan varainhankintaa yleishyödyllisen uskonnollisen toiminnan vuoksi.

Yleisesti lahjoituksia pyytäessä ja avustuksia hakiessa on tärkeä korostaa Krishna-liikkeen asiantuntijuutta omasta toimintaympäristöstään ja sitä yleishyödyllisyyttä, jota Krishna-liike voisi tarjota koko yhteiskunnalle.

Srila Prabhupadan toiveiden mukaisesti Krishna-liike on Krishna-tietoisuus-yhteisö, joka tarjoaa Veda-tietoisuuden ratkaisuja jokaiseen asiaan.

Varainhankinnassa olennaista on suhteiden ylläpito ja aito vuorovaikutus aktiivisten Krishna-tietoisuuden harjoittajien ja yhteisön jäsenten kanssa. Tämä sitouttaa jäsenet paremmin osaksi temppelein toimintaan.